A világhirü kerékpár.

Főképviselő Magyarország részére: 7660

Fodor Károly és Társa, Budapest, V., Erzsébet-tér 17.

Pope Mfg. Co., gyárosok, Hartford, Conn.

KIRÁLYNŐ-ARCZCRÉME,

legjobbnak ismert arczszépitő a világon.

Ezen arccréme a legrövidebb idő alatt eltávolit az arczról minden bőrtisztátlanságot, u. m. *szeplő, pörsenes, mitesser* stb. s azt hófehérre és üdévé teszi. Teljesen ártalmatlan. *Egy tégely 70 kr., királynő-creme szappan 1 drb 50 kr. — Királynő-hölgypor* fehér, rózsa és créme szinben *1 doboz 70 krajczár.* Szétküldési főraktár:

Temesváry József

Angyal-gyógyszertára

Zombor, Jókai-tér 2.

Budapesten *Török József* gyógyszertárában. Király-utcza 12. sz.

Használati utasitás.

A reggeli csészébe először is kevés czukor, majd egy kávéskanálnyi kakao való, a forró vizet gyorsan rá kell önteni, megkavarjuk és kész az ital. A mily könnyü és gyors az eljárás, oly bizonyos ez ital jó hatása is. A Van Houten kakao felette tápláló, könnyen emészthető, jó izü és állandó használatnál is mindig jól esik. Egy különös eljárás által készül, minek következtében zsirtartalma egész jelentéktelen, mig jó ize a legnagyobb mértékben növekedik. Tessék megpróbálni. 7672

A NAGY KRACH!

New-York és **London** az európai szárazföldet sem kiméltek meg s egy nagy ezüstárugyár fenntartva érezte magát egész készletét — a munkadij csekély megtérítése mellett — elajándékozni. Én vagyok felhatalmazva ezen megbizást eszközölni. Én tehát minden embernek adom az alant felsorolt tárgyakat pusztán **6 frt 60 kr.** megtérítése mellett és pedig:

6 drb legfin. asztalkést val.ang. pengével,
6 » amer. szab. ezüst villát egy drbbol,
6 » » » » evőkanalat,
12 » » » » kávékanalat,
1 » » » » levesmerőkanál
1 » » » » tejmerőkanalat,
2 » » » » tojástartót,
6 » angol Victoriatálczát,
2 » pompás asztali-gyertyatartót,
1 » teaszürőt,
1 » legfinomabb czukorszórót,
= 44 drb összesen csak 6 frt 60 kr.

A fenti **44** tárgy ezelőtt 40 frtba került és most ezen minimális áron **6 forint 60 krajczárért** kapható. Az amerikai szab. ezüst egy teljesen fehér fém, mely ezüst szinét 25 éven át megtartja, miért is jótállás vállalatik. Legjobb bizonyitékául, hogy ezen hirdetés

nem szélhámosság

ezennel nyilvánosan kötelezem magamat arra, hogy ha az áru nem felel meg, kifogás nélkül visszaszármaztatom a pénzt. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen remek garnitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos

házassági és alkalmi ajándékul és jobb hástartások részére. 7749

Kapható csak HIRSCHBERG A.-nál

az egyesült amerikai szabad. ezüstáruk gyár főképviselőségénél,

Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/7. Telefon 7114.

Szétküldés a vidékre utánvéttel, vagy az összeg előleges bekűldése mellett. — **Tisztitó-port hozzá 10 kr. Csupán az itt látható védjegygyel valódi.** (Egészségi érc.)

Kivonat az elismerő levelekből:

Becses evőeszközkülde ményét megkaptam, melyilyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem még egy olyan garnitúrát, 14 drb. amerik. szab. ezüstből utánv. küldeni.

Bozovics, Kr.-Szörénym. 18/7. 896.

Keresztes S. főszolgabiró.

»Az első küldeményynel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát.

Kalocsa. **Majorosy János,** kanonok.

»A küldeményt vett m. nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért.

Kolozsvár. **Bánffy** báró ő exczell.

AMERIKAN PATENT

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (saját házában),

Az arany éremmel kitüntetve.

Főherczegi és herczegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya, és gyári társulatok, épitési vállalatok, épitomesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállitója. E homlokzat-festékek, melyek mészben feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilónkint 16 krtól felfelé szállittatnak, és a mi a festék szürtisztaságát illeti, azonos az olajfestékkel. — *Mintakártya, ugyszintén használati utasitás kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.* 7645

LOHSE világhirü különlegességei

a bőr ápolására.

EAU DE LYS DE LOHSE.

Hatvan év óta feltalmulhatatlan mint legkitünőbb bőrviz a tökéletes ifjú üdeség megtartására, valamint a nyári szeplő, napsütés, pirosság, sárga foltok és az arcz minden tisztátlanságának biztos eltávolitására fehérben és rózsaszinben szőkéknek, sárgában barnáknak.

LOHSE liliomtej-szappan csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkitünőbb toilette-szappan, drbja 60 kr., rózsaszin 1 frt.

Gyártmányaim vásárlásánál méltóztassék mindig figyelni a czégre:

GUSTAV LOHSE

45 Jägerstr. 46 Berlin.

udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszertárában és jobb illatszer-üzleteiben. 7497

Lesoványodásra s egyidejüleg az egészség erősitésére 2 hónapig veendő a dr. **Blyn** s dr. **Duchesne-Duparc** klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógysz. által készitett **»per ssa-pilula«**, vesiculosinevel előállitott növ. készitmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérm. szállit egy palaczkkal: **M. RATTÉ, 100 rue Montmartre, Paris.** Budapesten kapható: **Török József** gyógyszerésznél, király-utcza 12. szám. 7503

Több mint

50 év óta sikerrel használtatik!

Az

Eszéki Spitzer Kenőcs

és az

eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csakis mint eddig, ezentul is VÉDJEGY. 7709

Eszéken, felsőváros.

DIENES G. J.-féle

gyógyszertárban

készül és megrendelhető. — **Szeplőket** és **májfoltokat** valamint az összes **bőrtisztátlanságokat** biztosan eltávolit.

1 tégely valódi Spitzer kenőcs .... 35 kr.
1 üveg valódi Spitzer mosdóviz .... 40 kr.
1 darab valódi Salvator szappan .... 50 kr.
1 tégely kézpaszta .... 60 kr.
1 doboz valódi Lyoni rizspor 3 szinben 50 kr. és 1 frt.

Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott **védjegygyel** el vannak látva és kéretik a t. közönség csakis **Dienes-féle** eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapesten:

TÖRÖK JÓZSEF úrnál

Király-utcza 12.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.

A főváros legnagyobb fürdőintézete, több mint 11 hőforrással (27·5—65·5° C.) rendelkezik

Gőzfürdő 80 öltözővel, 1 forró és 2 langyos medencze. Gőzkamra (43—46°). Zuhanykamra. Hideg medencze.

Iszapfürdő elkülönitve hölgyek és urak részére. Fedett nőiuszoda. Uriuszoda 1860 □m.

A kontinens legnagyobb intézete. Tükörfürdők. Törökfürdők. Márvány-, porczelán és kád-fürdők.

Gyógyhely 200 jól berendezett szobával.

Árnyékos park.

6 arany, 18 ezüst érem, 30 tiszteleti és előmerő oklevél.

Kwizda-féle

korneuburgi

marha-táppor.

Veterin.-diätetikai szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

43 esztendő óta a legtöbb istállóban kitünő sikerrel alkalmaztatik a táplálkozási kedv hiánynál, rossz emésztésnél; a tehenek tejének bőségesé és jobbá tétele czéljából. 7641

Ar: 1/1 doboz 75 kr, 1/2 doboz 35 kr.

Csupán a fenti védjegygyel ellátva valódi és kapható minden gyógyszertárban és gyógyfüszerárusitásában. — Főraktár:

Kwizda Ferencz Joh.

cs. és kir. oszt.-magyar és román kir. és holg. fejed. udv. szállító.

Kerületi gyógyszerésznél Korneuburg, Bécs mellett.

VALÓDI

Ára csomagonként 20 krajczár (50 fillér.)

500 gramm.

Saját érdekünkben csakis ezen eredeti csomagokat kérjük és fogadjuk el.

A Franklin-Társulat nyomdája, (Budapesten IV., Egyetem-utcza 4.)

28. SZÁM. 1898. BUDAPEST, JULIUS 10. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt / félévre — **6** • | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt / félévre — **4** • | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre **5**.— / félévre — **2.50** | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

AZ ÚJ ÉS A RÉGI MAGYAR FŐVÁROS.

Hosszú múltja mellett is Budapest legfiatalabb nagyvárosa Európának. Történeti fejlődése a török uralom alatt megakadt, lakossága elpusztult. Buda és Pest polgársága ép úgy kiveszett, mint egész környékének lakossága. A Buda ostroma után itt maradt ráczok, németek, császári katonák, tisztek kezdtek letelepülni, mert volt telek bőven, sőt lakatlan ház is elég. A zsidókat is befogadták, hogy aztán később Ó-Budára tegyék ki őket. Buda is, Pest is 1703-ban királyi várossá lett, azonban emlékedni nem tudtak az országra sulyosodó viszonyok miatt. A települők egy része megint haza kivánkozott. Leginkább csak az élelmes ráczok maradtak itt. Az 1711-iki szatmári békekötés után elcsöndesedett időben megkezdődött a magyar főváros környékének betelepitése déli Németországból. Csak németek és katholikus vallásúak telepedhettek ide; de távolabb nehány tót községet is szerveztek. A kamara ingyen adott házhelyeket. Ekkor (1711—1715) keletkeztek Buda és Pest környékén a sváb községek. Földmivelő nép bőven települt meg a két városban is, s ez az oka, hogy az ipar csak lassan, hosszú idők múlva lendült föl; a lakosság egy része szőlőmüveléssel, szántással foglalkozván, földjéhez ragaszkodott. Nem kis akadálya volt a fejlődésnek az is, hogy csak katholikus vásárolhatott ingatlant. Pesten 1739-ben a ráczok vásárlási jogát is megszüntették. A régiek megmaradtak ugyan polgári jogaikban, de új települők e jogot nem kapták meg.

A török uralom alatti elpusztulás után igy kezdett föleledni a két szerencsétlen város, s a megszakadt életet új elemek folytatták. Nagyobb birtokos nem volt egy sem. Az első Pesten 1715-ben Haruckern János udvari kamarai tanácsos, ki a Wenckheim-családdal jutott rokonságba. Ekkor tájt nehány alföldi város (Kecskemét, Kőrös, Jászberény) is szerzett Pesten tel-

BUDAPEST: A MÚZEUM-KÖRÚT. Diwald fényképe után.

Az Országos Képtárban levő metszet után.

PEST ÉS BUDA A MARGIT-SZIGETTEL A XVII. SZÁZADBAN, A TÖRÖK URALOM ALATT.

ket s oda szálló helyeket épitettek. Jött aztán egy katonai mozgalmas korszak, mikor III. Károly alatt megkezdődött a török elleni háborúra való készülődés, s Buda és Pest lett a hadi készülődések egyik főpontja. Fegyvergyárakat, ágyúöntőket, raktárakat állitottak. Ekkor épült Pest első monumentális épülete, a Károly-kaszárnya, s Budavárban a mai királyi palota szomszédjában levő szertár (Zeughaus), melyet épen most bontanak le. Ez időtől kezdve már rendszeres a két város fejlődése, a mint ezt bőven leírta Ballagi Aladár lapunk 1890-ik évfolyamában.

Budapestnek városi élete, másfélszázados aléltság után, egészen új elemekkel alig 180 esztendővel ezelőtt kezdődött. Még a városrészek és útczák régi magyar nevei is mind eltűntek. Nyomorúságos két kis város volt mind a kettő a törökök kiüzése után, alig 2000 lakossal; 1715-ben összesen 12,000 főnyi volt a lakosság, de akkor már jobb idők derültek rá. Buda népesedett és épült jobban, mint voltaképeni főváros, hol a hivatalok székeltek. A múlt század végén azonban Pest lakosságának száma már túlhaladta Budáét. 1800-ban Buda és Ó-Buda lélekszáma 24,306, Pesté már 29,870, összesen 54,176. Ma felülhaladja a 600,000-et. Európának egyetlen városa sem mutat ilyen emelkedést. Berlin, az új császári város megközelíti, csakhogy Berlinben a múlt század elején is már 80,000-en laktak.

Kőfalakkal és bástyákkal keritett szűk téren feküdt; Pest házai épen csak a szükségnek, szerény követeléseknek megfelelők voltak. Régi épülete csak egy maradt, a plebánia-templom, mig a többi templom és klastrom csak aztán keletkezett. Hosszú idők multán emeltek nemes családok is házakat. De a magyarság folytonosan nagyon gyér volt, a mit megmagyaráznak az akkori állapotok. A nemesség vidéken élt és a megyéknél viselt tisztet. Magyar polgári és kereskedelmi osztály hiányzott; a mesterember nem hagyta el vidéki házacskáját; a földmives mint jobbágy szolgált. Tehát csak a biróság, az ügyvédség és a tisztviselők voltak magyarok mind Budán, mind Pesten. A csöndes, kis Pest város nagyon jól elfért a mai Belváros helyén. Most, mikor épen a Belvárost bontják szerteszét, ne higyjük, hogy Pest ezekkel a házakkal alakult várossá. Csak egynehány volt ezek közt az első építkezések közül való. Egy részük a mult század végén, vagy e század elején, a legtöbb azonban az 1838-iki árviz után épült.

A csapásokat a magyar főváros csak a múlt század közepén heverte ki. Ekkor már a bástyák közül is kinyomult, s hozzáfogott Pest az első külvárosa építéséhez. Ez a Teréz-város, melynek alapját 1767-ben vetették meg. Mária-Terézia emlékét viseli, valamint a többi külvárosok is egy-egy uralkodóét. A hajóhid is növelte a lendületet, mert a két várost összekötvén, igen megkönnyitette azoknak az egymással való közlekedést.

Érdemes fölemlíteni, hogy a török világban a hajóhid épen ott volt, a hol most az eskütéri hidat épitik. A Rudas-fürdőnek innen származott a német neve: Bruck-Bad.

A Belváros szűk útczái bizonyítják, hogy csak akkor terjeszkedett tovább a polgárság, mikor már mindent beépitett. Tereket sem hagytak. Ezt a későbbi Pest is mint hagyományt megőrizve, a terekről rendesen megfeledkezik. Csak két kis helyet hagytak piacznak. A főpiacz volt a városház előtti tér, a búzapiacz a Sebestyén-tér. (Ez az utóbbi most tűnt el). Ez a két kis piacz eléggé megmondja, hogy milyen kis városka lehetett egykor Pest. Egész forgalmát, közlekedését pedig lebonyolithatta a három város-kapun. Ezek irányában nyiltak a főbb utczák. A váczi- és kecskeméti-kapu összekötő vonalán voltak a Lipót-utcza, (mely magába foglalta a mostani Váczi-utczát), az Urak-utczája (ma: Koronaherczeg-utcza) s ennek folytatásában a mostani Ferencziek-tere, Egyetem-utcza és Kecskeméti-utcza. Az egri-, vagy hatvani-kapuhoz a várost keresztbe szelve vitt az Egri-utcza, mely a mostani Kigyó-utczából és a későbbi Hatvani-utczából állt. Francziskánus-utczának hívták a mai Reáltanoda- és Kalap-utczákat; Kecskeméti-utcza pedig a mostani Papnövelde-utcza volt, Kecskemét város háza után nevezve. (A kecskeméti-kaput ebben az időben czeglédi-kapunak hitták.)

Pestnek ezt a legrégibb részét, a város magvát, a patriczius családok fészkét bontották most szét, a honnan támadt a mai gyönyörű nagyváros. Konzervativ nyugalma el nem hagyta, mikor már a fényes külvárosok, nagy körútak, paloták és kupolák hosszú sora vette is körűl. Itt alig épült valami, mialatt az új Budapest keletkezett. Maradása azonban nem lehetett. A legmelegebb szivű archæologusnak sincs miért sajnálnia ezt a 140 házat, melynek helyén a kiszélesített Kossuth-utczát (volt Hatvani-utcza) folytatják tovább, a most már épülő új hídhoz. Pusztul utána a főváros egyik kő-kolosszusa, a Károly-kaszárnya is, mint elpusztúlt a télen a még nagyobb kolosszus, a szomorú emlékű Új-épület. A ki csak két esztendeje nem látta Budapestet, egészen megváltozott városrészeket talál és a Belváros közepét romokban. Tehát a régi Belvárosból is új város lesz, és Budapestnek minden része hirdetni fogja, hogy fiatal, megújhodott város. Alig találunk már egy-két régi házat, az egykori Pest jellegzetes emlékeit. A budai vár is igy fiatalodik meg.

Nem is hosszú emlékezet kell hozzá, hogy az ember fölidézze maga előtt a fővárosnak olyan képét, mely többé nincs meg. A mostani nemzedék szeme láttára támadt ez a nagy város. Mindig változott benne egy-egy darab, s mindig nőtt hozzá másik és másik utcza; egy-két esztendő alatt új városrész támadt hol itt, hol amott palotákkal, gyártelepekkel, nyaraló-villákkal. Ezer meg ezer szülötte a városnak még labdázott, pillangózott olyan helyeken, a hol ma palotasorok kérkednek.

Egy 30—40 év előtti térkép mintha nem is Budapestet mutatná. Hol van rajta az Andrássy-út, a város legnagyobb útvonala? Hát a nagy körútak, a Dunapart kevély palotái, a

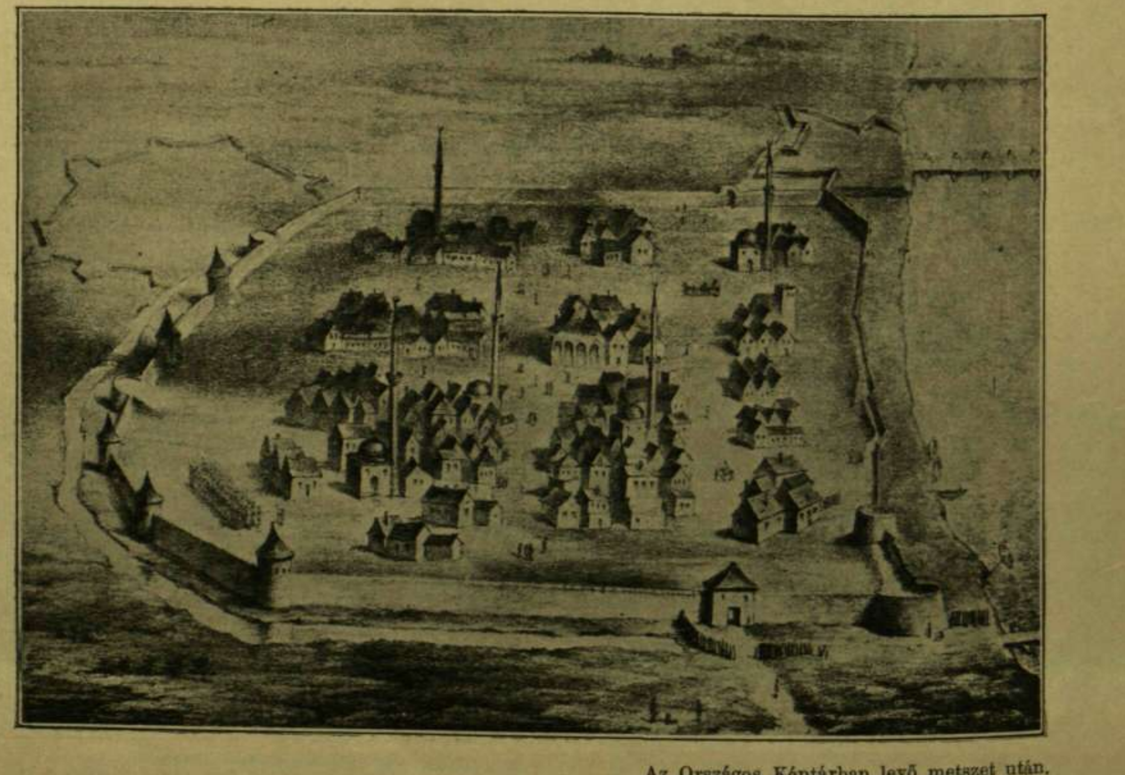

Az Országos Képtárban levő metszet után.

PEST 1686-BAN, BUDA ÉS PEST VISSZAFOGLALÁSAKOR.

sok közintézet, szinház, a külső Lipótváros, a külső Erzsébetváros?

A Dunapart ékessége volt a szegényes Pestnek és Budának is, de jó részt csak mint festői látvány. A budai oldalon a királyi palota kertje alját is apró házak szegélyezték és egy nagy kőfal. A pesti oldalon egy sor palota állt ugyan, csupa két-három emeletes házakkal, de maga a part itt is, mint Budán, szemétdomb volt. Ide hordtak minden hulladékot. A timárok ott cserezték a bőrt, a kalaposok és kékfestők ott öblögettek. Ki gondolt volna akkor arra, hogy egy évtized múlva már itt pompás kőpartok szegélyzik a Dunát, a paloták pedig mind a két parton elkezdenek nőni szakadatlanul s kiterjednek rövid idő alatt egy mérföldnyire, és a hol tutajokon szálfákat árultak, azok helyét is elfoglalja a város; a büzhödt molnár-tó helyére oda épitenek egy hatalmas kőpalotát, a vámházat, egy másik kiöntéses nagy kátyuba a világ egyik legnagyobb épületét, az új országházat. Hídak keletkeznek a Duna fölött, a vasút számára is kettő. Harmincz esztendővel ezelőtt még csak emlegettek egy második magyar szinházat. Ma nyolcz szinházban tartanak magyar előadást. Iskolák, közintézetek, múzeumok a város fejlődésével együtt szaporodtak. És im a királyi palota is egy hatalmas uralkodó székhelyéhez méltóan emelkedik s új részekkel gyarapodik Mátyás palotájának helyén.

Megható, de tanúlságos, ha összehasonlítjuk a magyar főváros régi képeit az új Budapest képeivel. Mennyi viszontagság a múltjában és mennyi küzdelem az éledésében, a fejlődésében. Sorsa a nemzetéhez van kötve. Az ébredő nemzettel együtt kezdi az új életet, kapja meg az erőt. A főurak kicsinylik, rosszúl érzik itt magukat, inkább Bécsben laknak. Más fővárosokat az uralkodók és a herczegek bőkezűsége emel föl századokon át, mig Budapestet évtizedeken keresztül is csak ritkán látogatták meg fejedelmek. Mégis fölvirágzott csodálatosképen. A nemzet önrendelkezési jogának visszanyerése megtermékenyitett itt mindent, a nemzeti erőt, a polgárok szorgalmát, a vállalkozási kedvet. Azért valóságos fővárosa Budapest Magyarországnak. Átalakulása nem mesterségesen elő-idézett, hanem benső erő alkotása. Rövid idő alatt nagy, s a világ egyik legszebb városa lett, s ha nem is egészen magyar még, de nyelvben, szellemben, intézményekben örvendetesen megmagyarosodott.

Két képsorozatot állítottunk össze Budapest régi és jelen korából. Az egyik már csak tisztes emlék, a másik a jelent tárja elénk, mely a jövendőnek biztos és büszke záloga.

Az Országos Képtárban levő metszet után.

A PESTI DUNA-PART A SZÁZAD ELEJÉN.

EGY GYILKOSSÁG A CZÁROK PALOTÁJÁBAN.

— Legújabb adatok nyomán. —

(Vége.)

Három embert említenek az egykorúak, kiknek agyában először fordult meg a tróncsere gondolata: Ribar, Pahlen és Panin.

Ribar tengernagy tette szóvá a czár elleni összeesküvés tervét s e czélra mérget ajánlott, de meghalt, mielőtt a végrehajtáshoz hozzá fogtak volna. Panin azonban magáévá tette az eszmét s első dolga volt megnyerni neki Sándor nagyherczeget. Első titkos összejövetelöket egy fürdőintézetben Pahlen tábornok, Pétervár kormányzója eszközölte. Azóta többször összejöttek a palota földszintjének összekötő folyosóin. Egy este, a mint Panin kilépett lakásából, azt hitte, titkos kém követi. Meggyorsitotta lépéseit s kerülő utakon lopózott a találkozás helyére. Alig ért a lámpafénytől csak gyéren megvilágitott pontig, mikor idegen kezet érzett vállaira nehezedni. Azt hitte, letartóztatják; mikor hátra nézett, Sándor nagyherczeget pillantotta meg maga mögött.

Gondolataikat, észrevételeiket a nagyherczeg és Pahlen apró czédulák útján közölték egymással, melyeket Panin juttatott kézhez s elolvasás után rögtön megsemmisitettek. Egy alkalommal Panin ép a czár előszobájában adott át Pahlennek egy ily papirszeletkét a nagyherczeg részéről. «Még azt hittem, — beszéli Pahlen, — lesz időm a czédulát elolvasni, válaszolni rá és elégetni, midőn Pál hirtelen és váratlanul kilépett hálószobájából, meglátott engem, magához szólitott és magával vont a dolgozószobába, melynek ajtaját bezárta. Alig volt időm a nagyherczeg levelét jobbfelőli oldalzsebembe csúsztatni. A czár közönyös dolgokról beszélt; azon a napon jól volt hangolva s vidám tréfálkozás közt hirtelen bele akart nyulni zsebembe, miközben így szólt: «Látni akarom, mi van itt. Talán valami szerelmes levél?»

Pahlen elsápadt, hideg verejtékcsöppek gyöngyöztek homlokán, de a halálos aggodalomban hirtelen feltalálta magát. Fölkiáltott: «Sire! Mit tesz? Hagyja ezt! Felséged utálja a burnótot, én pedig erősen burnótozom, zsebkendőm tele van vele. Bepiszkolná kezét és rosz szagúvá tenné.»

A csel bevált; Pál visszahúzta kezét. «Igaza van. Piha! milyen utálatos.» Igy menekült Pahlen a rettenetes helyzetből.

Az összeesküvők legelőször is barátokat igyekeztek maguknak szerezni. E végre Pahlen a czártól nehány számüzött tiszt visszahivását eszközölte ki, kik közűl különösen a Zubovokra számított. A bika erejű Zubov Miklósról tudta Pahlen, hogy ha ivott, mindent mer. Huguk, Serebzovné, engedélyt kapott külföldre utazni s pénzzel és ékszerekkel bőven ellátva Berlinbe ment, hogy ott bátyjainak, ha tervök nem sülne el, menedékhelyet biztositson. Majd meg Bennigsen tábornokot avatták be az összeesküvésbe több elégedetlen katonatiszttel együtt.

Mikor a merényletre kitüzött nap elérkezett, mindannyian Pahlennél gyültek össze. Több mint hatvanan voltak együtt, a Zubovok, Uvarov, Jasvil, Tatarinov és sok más gárdatiszt, valamennyi fölhevülve a bőven élvezett pezsgőtől. Csak Pahlen nem ivott s Bennigsennek is megtiltotta az ivást. A midőn egy mámoros fiatal ember azt kérdezte, hogy mi történjék, ha Pál tettlegesen találna ellenszegülni, Pahlen e történeti szavakkal válaszolt: «Quand on veut faire une omelette, il faut casser des oeufs.» (Ha rántottát akarunk csinálni, föl kell törnünk a tojást.)

Lássuk most, miként tölti ezalatt a hatalmas czár fenyegetett élete utolsó óráit. Minden szombaton nagy hangversenyt szoktak tartani az udvarnál, s a Pál czár által meghonositott szokások közé tartozott, hogy a szünetek alatt a társaságnak folytonosan bort szolgáltak fel. Maga a czár is sokat ivott s ilyenkor a legkalan-

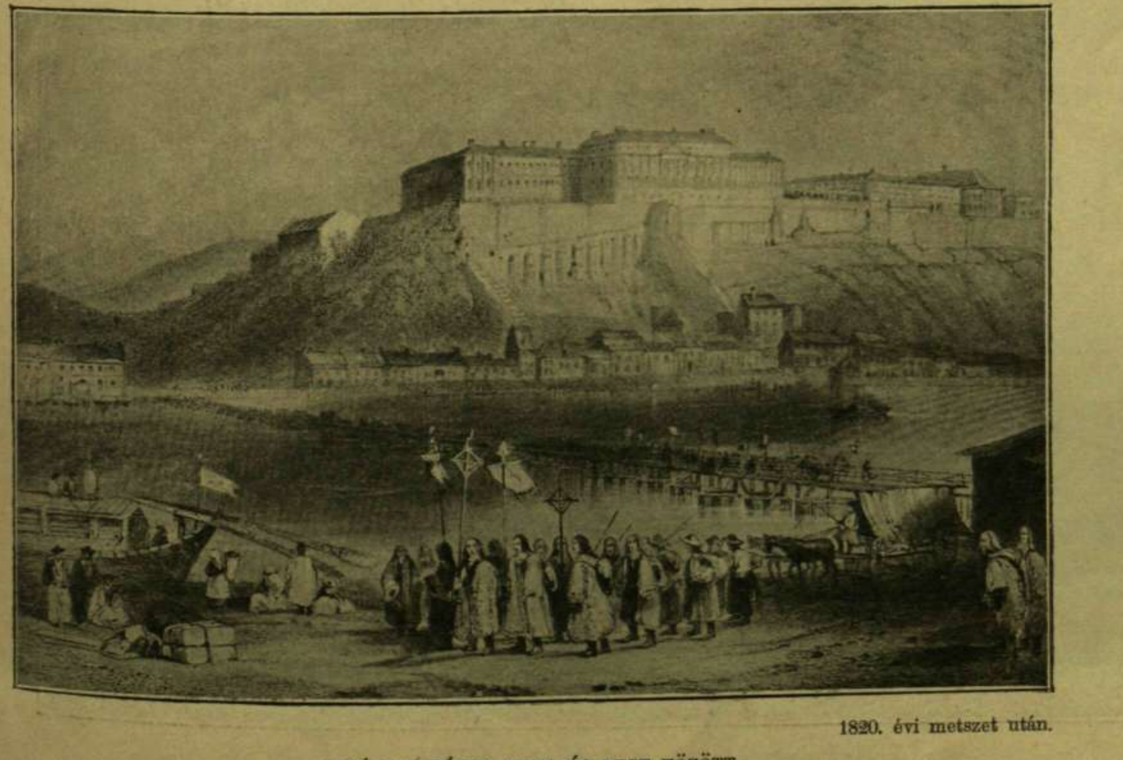

1820. évi metszet után.

A RÉGI HAJÓHID BUDA ÉS PEST KÖZÖTT.

AZ ERZSÉBET-KÖRÚT A TERÉZ-KÖRÚT FELŐL.

A KÁLVIN-TÉR.

BUDAPESTI KÉPEK. — Erdélyi fényképei után.

A JÓZSEF-KÖRÚT ÉS ERZSÉBET-KÖRÚT TALÁLKOZÓ PONTJA.

A VÁCZI-KÖRÚT.

BUDAPESTI KÉPEK. — Erdélyi fényképei után.

dosabb állításokat koczkáztatta s védelmezte szenvedélylyel és csodálatos bőbeszédűséggel.

A márczius 11-iki események hátterét hiven festi le Szablukov, ki azon este mint napos tiszt jelent meg a Mihály-palotában, hogy ezrede tulajdonosának, Konstantin nagyherczegnek jelentést tegyen. Több izben feltartóztatva, végre sikerült Konstantin lakosztályáig hatolnia, a kit nagy felindulásban talált. Sándor is oda ment s úgy nézett ki, mint egy «félénk és rettegve csúszó nyúl». «Egyszerre — folytatja Szablukov — nyílt az ajtó s megjelent a császár csizmásan, sarkantyusan, egyik kezében kalapjával, a másikban sétabotjával s felénk jött. Sándor eszeveszetten szaladt szobájába; Konstantin megkövülve állt, lebocsátva karjait s úgy nézett, mintha fegyvertelenül állt volna egy medvével szemben. Én megfordultam s jelentést tettem a császárnak az ezred létszámáról. «Te a napos vagy?» kérdezte a császár s barátságosan bólintva odább ment. Rögtön rá Sándor csendesen fölnyitotta az ajtót s a résen bepillantott. Konstantin mozdulatlanul állt. Midőn másodszor is ajtónyilást hallottak, a miből azt következtették, hogy a császár valóban távozott, Sándor újra besompolygott, mint egy farkcsóváló, meglapult kutya. «No bátyám — kérdezte Konstantin — mit szólsz? Nem mondtam-e, hogy ő rám mutatva nem fog félni?» Sándor kérdezett, hogy valóban nem félek-e a czártól? «Nem, — felelém; — megteszem kötelességemet s csak fölebbvalómtól, Konstantin nagyherczegtől félek.» Konstantin ekkor igy szólt: «Eredj haza és légy résen.» Én eltávoztam. Az előszobában Rudkovszky szolga fölsegítette köpenyemet. Ekkor Konstantin egy pohár vizet kért, Rudkovszky töltött neki egy pohárba. A viz színén egy kis tollfoszlány úszott. Kifogta ujjaival és igy szólt hamleti elmélázással: «Ma fenn úszik, holnap alásülyed».

Szablukov ezzel haza sietett. De alig helyezkedett el karszékében, rosz sejtelmektől gyötörve, midőn háromnegyed tizkor a czár vadásza jelent meg nála, hogy ura parancsából haladéktalanul az udvarhoz hivja. A továbbiakat igy adja elő Szablukov.

«Tizenhat perczczel tiz után a czár az előszobába lépett, czipőben és harisnyában. Vacsoráról jött. Spitz nevű ebecskéje előtte szaladt, a czár mögött Uvarov főhadsegéd jött. A czár felém lépett s igy szólt francziául: «Jakobinusok?» «Igen felség», feleltem. «Nem ön maga, hanem az ezred.» Én ezzel szemben megjegyeztem: «Én igen, de a mi az ezredet illeti, tévedni méltóztatik.» Mire a császár: «Azt én jobban tudom. El az őrséggel!» Én «jobbra át, indúlj»-t vezényeltem s Andrejovszky hadnagy embereivel elvonult. Akkor a czár oroszul kezdett beszélgetni velem s ismételte, hogy mi jakobinusok vagyunk. Én élénken tiltakoztam s visszautasítottam a gyanusitást; de ő a mellett maradt, hogy ő jobban tudja s hozzátette, hogy kiadta a rendeletet az ezrednek a városból eltávolítására s vidéken való elhelyezésére.»

Mig ezek történtek, az összeesküvők éjféltájban megindúltak a Mihály-palota felé. Zajtalanul haladtak át a Mars-mezőn s a nyári kerten át elérték a palotát. A nyári kert vén hársain ezer meg ezer csóka fészkelt. Fölneszelve ily szokatlan órában a katonák léptei hallatára, oly siketitő lármát csaptak, hogy a tisztek megijedtek, hogy a czár föl fog ébredni. Kevés hija, hogy a nyári kert csókái a capitoliumiludak példáját nem utánozták.

A külső őrséget könnyen lefegyverezték. A termekbe való bejutást az összeesküvők egyike azzal csikarta ki, hogy a komornyikkal elhitette, hogy reggel hat óra van s megy az ezred jelentésével a czárhoz.

Nem úgy a két huszár, a ki Pál czár hálószobáját őrizte. Ezek elkeseredett ellenállást fejtettek ki, úgy, hogy az egyik tiszt egyiköket földhöz sujtotta, sőt pisztolyát is mellének szegezte. A zajra Pál fölrettent, kiugrott ágyából s kevés lélekjelenléttel — a mint maga Bennigsen bevallja — *könnyen menekülhetett volna*, ha nem is a császárnő eltorlaszolt lakosztályába, de egy lépcsőn le a Gagarin herczegnő szobáiba. Azonban a czár sokkal jobban meg volt ijedve, semhogy nyugodtan fontolgathatta volna a teendőket s hamarjában egy ernyő mögé rejtőzött.

Az összeesküvők — tizenketten voltak — belépnek. Zubov Pláto az ágyhoz szalad s üresen találva azt, fölkiált: «Il s'est sauvé!» (Elmenekült.) De most Bennigsen megpillantja a császárt a spanyolfal mögött mezitláb, ingben, hálósapkával, s úgy a mint van, teljes uniformisában a szolgálati övvel, rendjelesen, fején a kalappal, kezében a karddal elébe áll s igy szól: «Sire, ön megszünt uralkodni. Sándor a császár; az ő parancsára elfogjuk önt. Le kell mondania; de legyen nyugodt, életének nem lesz bántódása; azért vagyok itt, hogy megvédjem; de ha a legcsekélyebb ellenállást tanusitja, semmiről sem állok jót.»

A czár mit sem felelt e szavakra, csak Zubovhoz fordúlva kérdezte francziául: «Que faites-vous Platon Alexandrovits?» (Mit tesz ön Alexandrovits Pláto?) E pillanatban több összeesküvő toppant be zajjal a szobába, kik útközben a palotában eltévedtek. A benlevők azt vélve, hogy az őrség jő a czár segitségére, hanyatthomlok menekültek a lépcsőkön. Csak Bennigsen maradt a czár mellett, reá szegezve tartván kardját.

E pillanatot akarta felhasználni Pál, hogy a szomszéd szobába lopózva, hol szokás szerint a fogoly tisztek elvett kardjait őrizték, fegyvert ragadjon védelmére. De a félreértés e közben kiderülvén, az összeesküvők ismét visszaszállingóztak s elállották Pál útját. Iszonyú tolongás és keveredés támadt. A szerencsétlen uralkodó kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy meneküljön. «Elfogni! Mit tesz az: elfogni?!» kiabálta oroszúl. De Bennigsen ismételve csillapította: «Maradjon nyugton, Sire, élete forog koczkán». Jasvil és Tatatinov pedig erőszakkal visszatartották. Heves birkózás támadt, minek következtében a spanyol fal felborult és feldöntötte a lámpát. Bennigsen kiment, hogy világot szerezzen, s e közben egy ifjú tiszt hangja rikácsolt át a termen: «Már négy évvel ezelőtt végezni kellett volna vele!» — «Mit tettem én?» kiáltozta kétségbeesve Pál, s utolsó erőmegfeszítéssel ki akarta magát ragadni támadói karjai közül. De a gyilkosok rárohantak s földre teperték. Még csak annyi időért könyörgött, hogy egy imát elmondhasson s észrevevén a tisztek közt egyet, a ki feltünően hasonlított Konstantin nagyherczeghez, mint Caesar Brutus láttára, fölkiáltott: «Hogyan, fenséged is itt?»

Mintegy tiz perczig tartott a viaskodás. E közben egy gárdatiszt, állítólag Skarjotin, leoldotta szolgálati övét, s a császárnak, kit Jasvil lefogva tartott, nyakába keritette. A távol állók közelebb tolakodtak s letaszitották az elől állókat a birkózókra, úgy hogy Pál czár megfojtva és agyonnyomva végezte életét. Mások szerint a vad, marczona kinézésű Zubov Miklós volt az, a ki a hevesen kiáltozó és hadonázó czárnak e szavakkal ütött kezére: «Mit kiabálsz igy?» Mire Pál, fölháborodva a sértésen, félrelökte Zubov kezét, a ki ekkor kezében tartott nehéz arany dohányszelenczéjével a czárt bal halántékon ütve, földre terítette, s mig inasa mindkét lábával a czár testére ugrott, Zubov, kit a bor gőze különben is föltüzelt, a czár ágya fölött függő kardkötővel sajátkezűleg fojtotta meg áldozatát.

Bármint legyen is, tény az, hogy a boldogtalan uralkodó teteme annyira el volt éktelenítve, hogy az orvosoknak és festőknek harmincz órai munkájába került, mig úgy helyrehozhatták a testet, hogy hosszabb időn át közszemlére legyen kitehető. Szoblukov látta a czárt ravatalán. Arcza, úgymond, bár ügyesen kifestve, fekete és kék volt, kalapja úgy állt homlokán, hogy lehetőleg elfödje bal szemét és halántékát, melyre Zubov ütését kapta.

Bocsássuk le a függönyt e rémes tragédia fölött. Csak egy szív volt, a mely őszintén tudta gyászolni a rettenetes véget ért czárt, s ez felesége, Mária Feodorovna volt. Éjféltájban lehető kiméletesen adta tudtára Lieven grófnő a szomorú hirt. A czárné felugrott ágyából s mezitláb, harisnya nélkül rohant a férje termeihez vezető ajtóhoz. Mindhiába, a katonák fegyvereiket keresztbe tették előtte. Hiába sirt, könyörgött, nem bocsátották férje halottas ágyához. Csak egy gránátos szánta meg s egy pohár vizet nyujtott feléje. «Igyál, anyuska, ne félj semmit, nincs megmérgezve». S bizonyítékúl előbb maga ivott belőle egy kortyot.

Mennyivel melegebb szív lakott a durva emberben, mint Bennigsenben, a ki fagyosan azzal utasította el az esdeklő asszonyt, ki férje kihült testére akart borúlni, hogy: «Asszonyom, nem játszunk komédiát!»

Mikor aztán végre szabad volt a megtört feleségnek is férje koporsójához közelíteni, javeszékelve borult rá s csókolta a kezeket, melyektől pár órával azelőtt még a maga és gyermeke életét sem tudta biztonságban. Majd ollót vett s a czár hajából lemetszett egy fürtöt s lányait is felszólította, hogy ugyanazt tegyék. Ágyát és vérrel szennyezett vánkosát pedig élete végéig őrizte a legnagyobb kegyelettel.

Pedig hát mit ért a nagy orosz nemzetnek ez a forradalom, mely egy hű nőszivet tört meg? Csak annyit, hogy másnap Pétervár utczáiról megint eltünt a czopf, ellenben előkerültek az «à la Titus» hajdiszek, a hosszú nadrágok, a kerek kalapok s a letűrt csizmaszárak!

V. S.

A BOR MEG A CZÉGÉR.

Kozma Andor költeménye.*

A kis magyar nemest szeretem én,
Nincs jobb izű nép a föld kerekén.
Nem sokja van, alig néhány száz holdja,
Azt is fogyasztja inkább, mintsem toldja.
Az ősi háza sem sok' érő
— Már szebbet épít a regále-bérlő —
De százados fák árnyalják e házat
S van oszlopos tornácza is elül;
Ki itt a nagy világtól félre ül,
Kvaterka mellett bölcsen elpipázhat.

Otthon vagyok én vendégül is itt,
Kis magyar urral veszekszem kicsit.
Szidom, hogy ósdi, lomha, élhetetlen —
S bizony: azok vagyunk mi mind a ketten.
De én azért a haladót adom
S a mi modern, dicsérem azt nagyon,
A míg nem túlfeszűl a húr,
Felcsattan a kis magyar úr
S káromkodik, hogy: ezer milljom átok,
Hűhó, csalárdság egész új világtok!
Kevés a lángja, annál több a füstje,
Aranya talmi, kína az ezüstje —
De úgy tündöklik ez új módi,
Hogy semmi ahhoz a valódi.
Mi itt falun csak törköly alja,
Világtok csillagos cognacnak vallja.
Igaz nevén jóformán ára sincs,
Álnév alatt, csillaggal — drága kincs.

Modern világban a bort sem szeszi,
Hanem csak a czégér teszi.
Mindegy: miből, akárki szűri,
A fő: legyen nagyképű jury.
Mely érmet ad rá, hogy e lőre,
Vivmány, dicsőség, haladás, előre!
És a palaczkja, óh, az csudaszép,
Van rajta czimer, nagy név, czifra kép,
Arany sisak dugóján pléhbül —
S czégérezik nagy zajjal végül
Boltablakokban s szines ákombákon,
Hazúgul harsogó plakáton,
No meg a lapban — ez az öreg ágyú,
Ettől esik hanyatt a legtöbb bárgyú;
Ez a borok királya, ezt vegyék! . . .
S a köztömegnek nem is kell egyéb,
Az veszi, iszsza, szörnyen fizeti
S rá fogja; izlik pompásan neki —
Pedig a gyomra s feje bomlik tőle.
De olyan hires a czégéres lőre,
Hogy, a ki ilyet szidni mer ma már,
Az vagy szentségtörő lesz, vagy szamár . . .

Ez az a hires modern élelmesség. —
Ha tetszik néked, ám csak tessék!
De nekem undok czégéres csele —
Istennyila üssön bele!

E magyar úri kitörés után
Én hallgatok s iszom csupán.
Silány palaczk arany nedüjét öntöm
Olcsó pohárba s gazdámra köszöntöm,
Az egyetlen mi megvigasztal,
Ha ósdi gazdám igy szól úri daczczal:
«Czégérezetlen jó borom, ha van,
Baráti körben megiszom magam!»

* E szatirát, mely közelebb a Kisfaludy-társaságban olvastatott föl, a «Budapesti Szemle» legújabb füzete közli; a fentebb közölt részt onnan vettük át.

Kiben lehet hiba ezernyi más,
De nincs egy szikra alakoskodás.
Lehet, hogy kissé kényelmetes ő,
De sose kapzsi s nem haszonleső.
Lehet, hogy tán a kortól elmaradt,
De soha csellel sikert nem arat.
Lehet, hogy rosszul védi maga jussát,
De mi az élet harcziban hazugság:
Tilos fegyver volt néki mindig az!
Ő és bora — mind csöppentett igaz.

Igyunk öreg! Mig adsz ily tiszta bort,
Miattam bátran szidhatod a kort.
S bár én magamban azt hiszem:
Más volt, de nem volt jobb a régi sem,
Mit a mai világról mondasz,
Magamnak is keserű gond az.
Példád bevál az egész vonalon:
Czégérezés ma a fő hatalom.

Czégérezés, vagy reklám — a hogy tetszik —
Világunk érte szinte megveszekszik.
Nemcsak borunk, magunk is annyit érünk,
A mennyit rólunk harsog a czégérünk.
Élelmesek, a kikben nincs szemérem,
Czégérezéssel győznek minden téren.
Szemérmesek, kikben nincs élelmesség
A jó szerencsét — no csak lessék!

A jó szerencse liba-eszű dáma
Becsali szóval futni kell utána,
Mint a zsibárus a vevő után:
— Remek portékát itt vehet csupán;
Ne menjen el, megbánja holtig,
Fáradjon vissza csak a boltig.
Oh kérem, ez a kirakat,
Ez finom izlést elragad!
Csak egy pillantást ebbe vessen,
Ez a világ csodája Budapesten,
Ilyet nem lát Bécs, Páris, New-York, London —
Zsibárusi szavamra mondom! . . .
S ki nem fogy addig a boltos a szóbul,
Mig áldozatja a boltba nem bódul —
S még ott hazudja ám fejét teli
Mikor a rongyát rá tessékeli!

Tolakodás nagy szemtelenség —
Hamar bűvöl meg jó szerencsét.
S ah, ezt úgy tudja a jelen,
Hogy számtalan a szemtelen,
Ki tolakodva csak czégérez,
Mert hiszen óriásit ér ez.
Mégis, kiben szemérmes büszkeség
Van egyetlen csipetnyi még:
Az inkább él s hal jó szerencse nélkül,
De meg nem alkszik s ki nem békül
A nyomorult fogások ezrivel,
A melyből a hazug siker kikel.

Ki üző ezt a hitvány mesterséget
Felebarátom, jól ismerlek téged
Ezer alakban legalább.
Nem egy ember vagy, nem is egy család,
Egy óriási fajzat, melyet én
Nyüzsögni látok most a földtekén.
. . . . . .
Ki czégérezni büszke, vagy szerény:
Lehet igaz-gyöngy kagyló rejtekén,
De még felette zúg a tengerár is,
Mig a világban csillog a kaláris.
A gyöngyhalásznak kell a mélybe szállni
S a rejtett gyöngyre rátalálni —
Mely a nyakán marad neki,
A mig nem czégérezgeti;
Mesés becset csak úgy kap a lelet,
Ha véle zajt üt és csap nagy szelet.

Falusi tornácz ivei alatt,
Hol becsülettel s élhetetlenül
Egy igaz ember duzzog s félre ül,
Lepett meg engem ilyen hangulat.
Lehet, hogy túloz a gyülöletem,
De én a hűhós czégért megvetem,
Mely aljas lőrét isteni nektárul
Bolond világnak sok sikerrel árúl.
S ha látom én is, 'sz látja a vak is,
Hogy kell a czégér a jó bornak is:

SALOMY JANE CSÓKJA.

Elbeszélés.

Irta Bret Harte. — Angolból fordította *S. A.*

Csak egy lövés dördült el. Messzire ment félre czéljától, a csendőrök vezetőjétől — s Vörös Peti uramat kiszolgáltatta üldözői kényének-kedvének. A keze el volt gémberedve a kemény lovaglástól s a szemét homályossá tette a hirtelen támadás izgalma.

Komoran adta meg magát az üldözőknek s társa a futásban és lókötésben szintén fölhagyott a hiába való küzködéssel, belátva, hogy úgy se szabadulhat meg. Még a heves és boszúálló győztesek is meg voltak elégedve. Elevenen keritették kézre embereiket. A hosszas hajsza alatt több izben is megállithatták volna őket egy jól irányzott lövéssel, de az nem lett volna «sportszerű» és nem lett volna eléggé elijesztő példa, ha nyilt viaskodásban ejtik el a lókötőket. A vége ugyis egy faág, meg egy darab kötél lesz.

— Ha a házatok népének van valami mondani valótok, mondjátok meg most és mondjátok meg hamar, — mondotta az őrjárat vezetője.

Vörös Peti körülnézett. A saját kunyhója előtt rogyott össze, a honnan most egy csomó nép tódult ki: rokonok, szomszédok, — többnyire asszonyok és gyerekek. Bámészan néztek a körülöttük álló húsz csendőrre. Hozzá voltak mind szokva az ilyen jelenetekhez: erőszakhoz, vérontáshoz, kegyetlenkedéshez, csak a támadás hirtelensége és gyors befejezése lepte meg őket. Elbámult kiváncsisággal s bizonyos csalódottsággal néztek a rabokra s őreikre; nem volt semmi harcz, a miről beszélni lehetne, semmi látványosság. Egy fiu — Vörös Peti unokaöccse — fölmászott az esőcsatornára, hogy jobban láthassa a történendőket; egy magas, csinos, tagbaszakadt leányzó meg, ki Kentuckyból jött oda látogatóba, gumit rágva az ajtófélfához támaszkodott. Csak egy nagy sárga kutya volt igazán megriadva. Nem tudta, kezdődik e a vadászat, vagy most ért véget s ezért nyihogva szaladgált ide-oda, hol a foglyokra ugrálva föl, hol meg elfogóikra.

A csendőr-parancsnok ismételte fölhivását. Vörös Peti sunyi nevetéssel nézett a feleségére.

Vörös Petiné erre előbbre lépett. Ugy látszott, sokat akar mondani — szakgatottan, dühösen, boszut esküdözve — a csendbiztosnak. A lelke a pokolban fog sülni azért, a mit ma tett! És még ő nevezi magát férfiúnak, a ki csak egy sereg hozzá hasonló fogd-meg kiséretében mer mutatkozni asszonyok és gyermekek között! Szidalmat szidalomra halmozott, gyalázta alantas származását, őseit, megcsúfolta még a beteges feleségét is, — asszony az aszszonyt, — a csendőr fehér arcza pedig elkomorodott s csak a női nem iránt való tekintet tartotta vissza újjait a fegyvere ravaszától. Még az asszony ura is észrevette ezt.

— Hagyd már abba vén lúd, — mondotta boszúsan és szabadon hagyott kezével hátba ütötte. Ez volt a búcsuzása — örökre.

A csendbiztos, még mindig sápadtan az aszszony szidalmaitól, hirtelen a másik rabhoz fordult.

— Ha neked is van valakid, a kinek istenhozzádot mondj, — itt a te időd.

A legény fölnézett. Senki se szólt, se mozdult. Idegen volt e vidéken, a véletlen hozta össze Vörös Petivel; ismerni nem ismerte senki. Fiatal volt még, de állandó háborúságban a törvénynyel gyermekkora óta. Apa, anya, csak egy félig elfelejtett, homályos és szomorú álom volt neki. Szerette a lovakat s el is kötötte, elfogadva teljesen a határszéli felfogást, hogy életét koczkáztatja ezekért az állatokért, melyekre oly gyakran van rábizva az ember élete. De hogy értett a lovakhoz, azt megmutatta azzal a csikóval, melyet a minap lopott a Boompointer biró méneséből. Egyedül ebben volt külön.

A váratlan kérdés egy pillanatra fölriasztotta hanyag nemtörődömségéből. Talán hatott rá az is, hogy most ő még a czimborájánál s ennek feleségénél is kisebb ember. A csendbiztos kérdésére csak a fejét rázta. E közben tekintete véletlenül rácsett arra a csinos leányra, a ki az ajtófélfához támaszkodva nézte őt. Talán a csendbiztost is meghatotta foglyának tökéletes egyedülvalósága, mert habozott egy perczig. Ebben a pillanatban meglátta, hogy az a leány ránéz az ő barátok nélküli foglyára.

Különös eszme ragadta meg.

— Salomy Jane, jól tenné, ha idejönne és «Isten veled»-et mondana egy halni készülő embernek, a ki még hozzá idegen is, — mondotta.

Valami finom gúny, meg egy kis költészet volt ebben a felszólításban, a mi megragadta a részvéttelen tömeget. Jól tudták, hogy Salomy Jane ugyancsak fenn hordja az orrát s lenéző kicsinyléssel tartotta távol magától az idevaló legényeket. S ime, most lassan, hanyagul odább lépett az ajtófélfától s bájos hanyagsággal ment, kezét kinyujtva, a fogoly felé. Az elitélt ember arczát elfutotta a pirosság, a mikor a leány megfogta szabadon hagyott balkezét. Jane megállt egy pillanatra — félénk őz-szeme erősen rászegeződött a legényre. Kivette szájából az összerágott gumi-darabot, piros ajkait megtörölte a keze fejével s hirtelen, könnyed szókelléssel a kengyelben termett. Ráhajolva a nyeregre, átfogta a legény nyakát s egy csókot nyomott ajakára.

Igy maradtak, összeölelkezve egy pillanatig. A tömeg nevetésben tört ki, — a leány határozott merészsége elfeledtette velük a jelenet komorságát. A leány könnyedén lecsuszott a földre — ő volt minden tekintet központja, egyedül ő. A csendbiztos látta, hogy ez a neki való pillanat.

— Ideje már, — előre! kiáltotta s a lovát a foglyok közelébe fordította. Egy pillanat múlva az egész lovas-csoport elvágtatott a tanyából a sötétlő erdők felé.

A bíróság székhelye volt a czél, a merre törekedtek. Itt fog a két lókötő megfizetni tetteiért, melyekben a bíróság már is bünösöknek találta őket. Nagy sietséggel vágtattak, lélekzetvétel nélkül és sajátságos, hogy magukat a foglyokat is elragadta a sietség. A sietségtől nem vették észre a változást, melyet az ifjabbik rab arcza mutatott a csók óta. Arczának pirossága megmaradt, mintha keresztülégett volna a közönbösségén; szeme gyorsan, fürgén, figyelve járt, szája félig nyitva maradt, mintha most is rajta volna még a csók.

A sietség vigyázatlanokká tette a csendőröket s annak a lova, a ki őt vezette, egyszerre csak belefordult egy gödörbe, levetve magáról lovasát, a ki magával együtt lehúzta a megkötözött rabot is a Boompointer biró kanczájáról. Egy pillanat alatt megint lovon voltak, de a fogoly érezte, hogy karján meglazult a kötél s lecsuszott a kezefejére. Könyökét az oldalához szoritotta s úgy tett, mintha nem tudna magától lóra ülni, — hogy állapotát észre ne vegyék. Közel lovagolt a többiekhez, szorosan a csoport

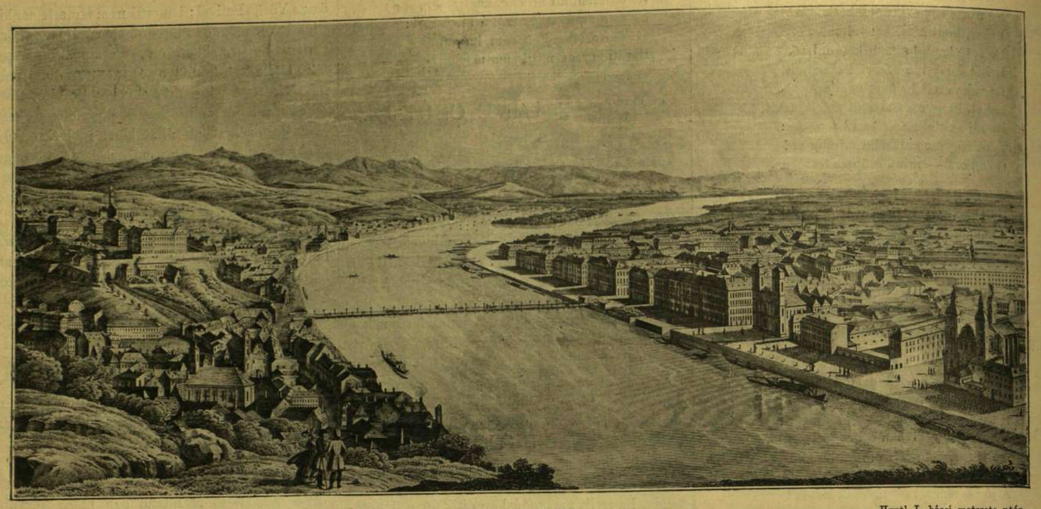

BUDAPEST 1832-BEN. Hyrtl J. bécsi metszete után.

közt és sikerült neki eltitkolni köteléke meglazulását, mialatt óvatosan azon igyekezett, hogy a kezét kihúzza belőle. (Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* **A földgömb árnyéka.** Brookes amerikai csillagász azt állítja, hogy ott tiszta időben naplemenet után fél órával mindenkor meg lehet látni a föld árnyékát, mint valami barnáspiros sötét ködöt, mely fokozatosan magasabb lesz, a mint a nap lesüllyed, míg végre az éj sötétségébe olvad. Igen sok ember lát hasonló tüneményt, de nem tudja, hogy az a föld árnyéka, hanem felhőnek vagy sötét ködnek gondolja, holott világos, hogy egyik sem lehet, mert a csillag fénye benne változatlan marad. Napfelkelte előtt a nyugati égboltozaton tűnik fel a föld árnyéka, de már nem oly világosan. A rendes árnyék akkor kezd mutatkozni, midőn az esti pir még látható, de már halványodik. Sokszor, midőn a nap csak egy pár foknyira van a látóhatártól, az árnyék aczélkék s később ólomszürke színű. Hogy ez az árnyék soha sem fekete, attól van, mert felette még van a napsugárnak hatása. A kinek szabad kilátása van kelet felé a láthatárig, szép tiszta napokon naplemente után könnyen megláthatja a föld árnyékát.

* **A villamfény növesztő tulajdonságának** igen érdekes példáját észlelték közelebb Iserlohnban, Westfáliában. Egy barlangba villamvilágítást alkalmazva a szembe eső falon nehány nap mulva apró Phynchos tegiella nevű mohok tüntek elő, minőket azelőtt a barlangban sehol sem láttak s most is csak a villamfény hatása alatt levő helyen keletkeztek. Ez a moh általában föld alatt tenyészik, de csak nedves helyen; legelőször a római Colosseum pincze helyiségében fedezték föl.

* **A tengerhullámok erejének** felhasználása czéljából egy Fletcher Morley nevű angol elmés motort szerkesztett, mely egy mozgó szivattyúhenger segítségével minden hullámmozgásnál 10—13 méter nyomású vizoszlopot szolgáltat erőművi czélokra. Dower mellett ily készülékkel állítják elő a világosságot.

* **A legjövedelmezőbb élelmi szer** a banán. Egyetlen hold termése huszonötször annyi embernek képes élelmet adni, mint a megfelelő nagyságú búzával bevetett terület.

* **A jelen évi naptár** teljesen ugyanazonos az 1887-ik évivel. Mindkét év szombaton kezdődött, februárban 28 napja volt s a húsvét is április 10-ére esett.

* **A nagy kerti csigáról** (Limax maximus) kitűnt, hogy erős szaglóérzéke van. Adams kisérletei szerint 6—10 méter távolságban mindenkor habozás nélkül megtalálta a csiga eledelét, bár azt nem láthatta meg előre s bár az eledelt gyorsan egymás után tették más helyekre.

* **A legnagyobb gyermekmenhely** Moszkvában van. 1764-ben alapították s most naponként 40 beteg gyermeket vesznek fel, kiket 26 orvos és 500 ápolónő gondoz. Egy század alatt 468.560 gyermek nyert itt ápolást. Az intézet, ha tele van, 7000 gyermeket képes magába fogadni.

* **A legnagyobb csatorna** ez idő szerint Kelet-India éjszaknyugati részén van, 724 kilométer hosszú s 61 méter széles, de mellékágai, mivel öntözésre használják, mintegy 6400 kilométer hosszuak. Európában legnagyobb az orosz csatorna Pétervártól Astrakhanig: 2291 kilométer. Ezek mellett nagyságot tekintve eltörpül a szuezi csatorna is, melynek hossza csak 141·5 kilométer.

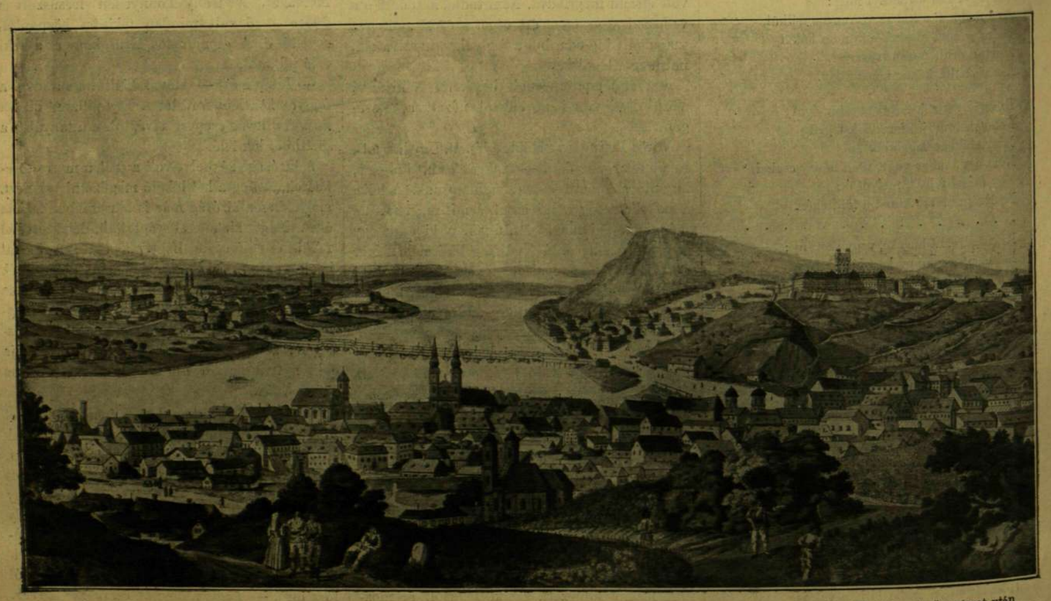

PEST ÉS BUDA A JELEN SZÁZAD ELEJÉN. Az Országos Képtárban levő metszet után.

SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD.

A tiszai ágostai evangelikus egyházkerület jelen julius hó 10-én Miskolczon nagy ünnepélylyel iktatja be volt felügyelője, néhai Péchy Tamás örökébe utódját, Szent-Iványi Árpádot.

Szent-Iványi Árpád 1840. márczius 15-ikén, Gömör-Panyiton született. Középiskolai tanulmányait Rozsnyón, Lőcsén, Pesten, a jogot pedig Sáros-Patakon végezte. Közhivatalt soha sem vállalt; a közügyek iránt azonban már kora ifjúságától kezdve nagy érdeklődéssel viseltetett. Egyházi, társadalmi, megyei és politikai téren évtizedek óta kiváló szerepet visz, a Szent-Iványiak ős családjának hagyományához méltóan, kik közül a még élénk emlékezetünkben levő *Károly* egykor a jolsvai választókerület országgyülési képviselője és a képviselőház elnöke volt; a most is élő *József* a fejedelmi vendégeket is fogadó Csorba tulajdonosa és a felvidék magyarosodásának kiváló előmozditója; a még szintén életben levő *Miklós* pedig birtokán, Sajó-Gömörön páratlan bőkezűséggel (százezer forinttal) polgári iskolát alapított és tart fönn az egész vidék nagy hasznára.

Szent-Iványi Árpád, mint a megyei élet egyik vezérférfia, három évtizedet meghaladó idő óta tevékeny részt vesz Gömör közügyeinek intézésében. Törekvése mindig oda irányul, hogy a politikai pártérdekek — mint sok törvényhatóságban a közügyek nagy kárára tapasztalható, — a megyei ügyek elintézésénél jogosulatlan befolyást ne gyakoroljanak és egyoldalú érvényesülésre ne emelkedjenek. Elismerésre méltó érdeme van abban is, hogy Gömörben a különböző politikai vélemények egymás mellett oly békésen megférnek és sem az egyéni barátságot, sem az egymás iránt tartozó becsülést meg nem zavarják.

A kövii kerületet 1875 óta mindig egyhangú választás alapján képviseli; minden izében magyar nemzeti és szabadelvü politikus; bár őszintén lelkesedik az emberiség általános haladási és szabadsági eszményeiért, előtte mindig a magyar nemzeti szempont az első.

Midőn a közpályára lépett, a balközépben vélte politikai eszményének megvalósítását feltalálhatni. 1875-ben követte hűen akkori vezérét, Tisza Kálmánt, a fuzióban; de már az 1877—78-ik évi közgazdasági kiegyezéskor kilépett a kormánypártból; huzamosb időn át minden pártkötelékén kivül állt, végül a mérsékelt ellenzékhez csatlakozott, a melyből később a mai nemzetipárt alakult. Ennek a pártnak több országgyülési ülésszakban alelnöki tisztét viselte, s ma is alelnöke az országgyülési nemzeti-pártnak. Egyháza ügyeivel nagy buzgalommal foglalkozik már régóta. E téren való nyilvános működését az elemi iskola-felügyelőségen (esperességi világi dékán) kezdte; majd a gömöri egyházmegye felügyelője s a kerületi gyámintézet világi elnöke lett; utóbb a gyakran betegeskedő Péchy Tamás egyházkerületi felügyelő mellett, mint a kerület helyettes világi elnöke működött s kiváló itélőképessége és emberismerete tanácsát a legnehezebb kérdésekben is mindig nagy becsüvé tette.

Ha mind ezekhez hozzáveszszük, hogy úgy a politikai, mint az egyházi téren, a mit jónak és nemesnek tart, annak anyagi áldozatokkal is készséges előmozditója, pártfogója, s kellemes társalgásával és önzetlenségével is sok barátot szerzett, épen nem volt váratlan, hogy Péchy Tamás elhúnytával a tiszai egyházkerület általános bizalma ő felé fordult, s 325 szavazattal kerületi felügyelővé megválasztatott. Az élete java korában levő férfiu szép és feddhetetlen múltja biztos záloga egyháza benne vetett reményei teljesülésének. *T—y.*

FÜRDŐZÉS ÉS EGÉSZSÉGÁPOLÁS A MULTBAN.

A most annyira általánossá lett fürdőre járás a múlt század végén lett divattá. Betegség ellen különösen meleg fürdőket használtak ugyan már igen régi idők óta, de mulatságból fürdőzni nem volt szokás. Különösen nők jártak igen ritkán nyilvános fürdőbe, sőt volt idő, hogy ezt nem is tartották volna tisztességes dolognak.

Katalin czárnő volt az elsők egyike, a ki a nők szabadban való fürdését megkezdte. Peterhofban egy nagy köröndöt építtetett a vízre s rendesen ott fürdött udvarhölgyeivel, különösen miután beolttatta magát s igy nem volt oka tartani Európa akkori legrettegettebb járványától,

Erdélyi fényképe után.

SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD,
a tiszai ág. ev. egyházkerület felügyelője.

a himlőtől. A fürdő-öltözék egyszerű, hosszú fehér szoknya volt, köpennyel és a fejre s nyakra kötött zsebkendővel. De ilyen egyszerűsége mellett is, annyira elragadta a dolog a pétervári udvarnál időző Karolin hessen-darmstadti őrgrófnőt, kinek leányai egyikét akkor vette nőül Katalin czárnő fia, hogy el volt tökélve Darmstadtban is meghonositani az orosz fürdőt, mely — úgymond — «sokkal kellemesebb a medenczében fürdésnél».

Ennek a szabadban való fürdésnek köszönhette aztán a czárnő vas egészségét, mely képessé tette arra, hogy edzett szervezete fittyet hányjon az orvosoknak s szigorú diétával leküzdjön minden betegséget. Igy élt egy alkalommal három napig csupa rizslevesen, midőn túlságos gomba-evéssel elrontotta a gyomrát; igy gyógyitotta máskor kezdődő torokfájását azzal, hogy estére udvari bált rendeztetett, gondolván, a zsufolt termekben kiizzadja baját.

Mielőtt még a «nagy»-nak nevezett hesseni őrgrófné meghonositotta volna Darmstadtban a Katalin czárnő udvaránál látott mintára tervezett szabad uszodáját, Freienwalde, az Odera mellett, volt kedvelt fürdőhelye a múlt század közepéig. Kis kastélyának fekvése nem valami kies volt a folyó elágazásai által alkotott mocsarak közt, melyek közül csak a békák brekegését s a vadkacsák hápogását lehetett hallani, mint a herczegnő maga irja leveleiben, melyekben őszinte vallomást tesz a régi patriarkhális fürdői élet kezdetleges örömeiről. Csak a forrásnál volt egy kis sétaút; a herczegnő lakásától pár lépéssel odább már bokáig kellett homokban gázolni. Oda is hagyta az előkelő világ rendesen már augusztus hó elején a fürdőt.

De azért Hesseni Karolin elég jól érezte magát ez elhagyatott helyen. Csónakázott, halászgatott az Oderán s óvakodott az ásitástól, mely — úgymond — «megnyujtja az arczot». Időnként látogatásokat tett környékbeli ismerőseinél vagy fogadta azok látogatásait, s ha visszatért a helység határán kivül, erdők és hegyek közt fekvő s kevesek által lakott házába, melynek ablakai is meglehetősen alacsonyak voltak, két töltött pisztolyt tett előbb ágya előtti asztalára, mielőtt aludni ment volna.

Hiresek voltak különben gyógyhatásukról a pyrmonti, spaai és asierbachi gyógyvizek is a múlt században, de többnyire csak ivásra használták. Az előtt egy hatodrésznyi tejjel keverve itták, az utolsóból reggelenként négy-hat pohárral is bevettek. Lábvíznek is csodálatos eredménynyel használták. A közönséges hideg fürdőt szobában véve is ismerték, s a hesseni őrgrófné nem kevesebb mint ötvenkét ilyen hideg fürdőt vett egy alkalommal egy nagy medenczében, melybe negyvennyolcz csöből ömlött a viz. Állig ült benne — beszéli — s a tiz-tizenöt percz alatt, melyet a fürdőben töltött, nyolczszor-tizszer meritette fejét a viz alá. Azután melegitetlen törülközővel megszáritották, mire gyorsan felöltözött s kisétált vagy kilovagolt.

Nem kevéssé meglepő a vizgyógymód ezen észszerű üzése oly időben, mikor még az orvostudomány egyéb ágaiban a babonás hókuszpókuszok s a sarlatánság durva fogásai uralkodtak. Undorító és nevetséges az a mód például, a mint Nagy Frigyes legifjabb és legkedveltebb hugának, Amália porosz herczegnőnek béna karját kezelték. Azt rendelték ugyanis az orvosok, hogy egy eleven macskának vágják fel a hasát s abba tegye bele a karját. Értheto idegenkedés után a herczegnő végre rá hagyta magát beszéltetni; de mikor látta a fölhasitott macskát, olyan utálat fogta el, hogy roszúl lett tőle. A legérdekesebb a dologban, hogy az abban hagyott kúra folytán a macskát újra összevarták s másnap állitólag már semmi baja sem volt.

Ez a szép és szerencsétlen herczegnő holmi kuruzslásokkal részben maga idézte elő nyomorékságát. Ezeknek tulajdoníthatta imbolygó fejét, erőtlen lábai roskadozó járását, rekedt, hangtalan beszédének siri tompaságát. Gödreikből félig kiálló szemgolyói is, melyek még rémületesebb kinézést kölcsönöztek egykor szép arczának, egy szándékosan roszúl alkalmazott kezelésmódnak voltak következményei. Gyuladásban levő szemeire Mehel orvos, egyike Európa az időbeli legelső anatomusainak, bizonyos folyadékot rendelt, melynek meleg gőzére kellett volna szemeit tartania hét-nyolcz hüvelyknyi távolságban; de meg volt hagyva, hogy közelebb ne tartsa szemeihez, annál kevésbbé mossa meg azokat benne, mert különben látását veszti. Ennek ellenére, Amália herczegnő sietett a folyadékkal bedörzsölni szemeit, a minek aztán oly szomorú következményei lettek, hogy majd megvakult, kidülledt szemei azonban igy is örökre elétlenitették arczát.

A testerősitő, edző fürdőzés mellett a házi patika egyszerű hatásos szereit is jobban ismerték régen a legmagasabb állásu hölgyek is, mint ma, a mi meg sem lephet, mert az orvos nem volt mindig oly könnyen kéznél s az orvosi tudomány tisztes korú, nemzedékről-nemzedékre szállt receptek alakjában vándorolt kézről-kézre. De ez a népszerű tudomány, mely oly szerényen huzódott meg az ódon almáriumok fiókjában, hatalmas és megbecsülhetetlen bástyája volt az emberi élet oltalmának hosszú századokon keresztül s biztositotta az egészség drága kincsét a nemzedékek egymást követő sorának is. Hány mai anya tanusit

SHAFTER AMERIKAI TÁBORNOK.

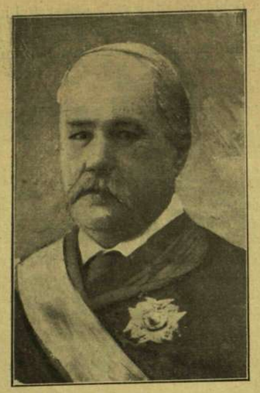

CAMARA SPANYOL TENGERNAGY.

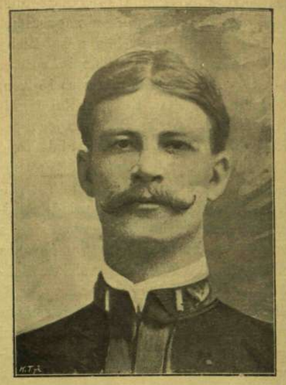

HOBSON AMERIKAI TENGERÉSZTISZT.

annyi jártasságot a csecsemő-élet védelmében, mint a mennyi a hesseni őrgrófnő, eme tiszteletreméltó német házias nő leveleiből világlik elénk! A koronás asszonynak, a ki Nagy Frigyes kitüntető bizalmával dicsekedhetett, a kitől hatalmas uralkodóházak származnak le, cseppet sem szolgált kisebbségére, hogy sógornőjének tanácsokat adjon a csecsemők dajkálására vonatkozólag. S ebben ő tekintély volt, mert számos gyermeke fölnevelése adta meg tapasztalatainak a gyakorlati értéket. Gyermekeit teljes egy évig szoptatta, s hogy nagyon el ne hízzanak, mint maga mondja, zab- és árpalisztpépet és sovány húslevest adott nekik. Három hónapos koruktól kezdve könnyű theát itatott velük árpa, tört szarvasvasbógár és ánis-keverékből. Orvosa, a híres berlini Ludolf, módszerét követte ebben, a ki először javasolta a gyermeki tápszerben a tej és liszt egyensulyozását, hogy az állati és növényi táplálék egyenlő mértékben legyen képviselve, azzal az okoskodással, hogy mig az előbbeni savat képez, a második elősegíti az erjedést.

A régi szabású családanya józan eljárása milyen ellentét sok mai anya felületességével és ferde tanultságával szemben. Épen úgy, mint a hogy a hajdani fürdőélet kezdetleges és patriarkhális egyszerűsége is homályba borítja a ma divatos ragyogást és feltűnni vágyást. Sem ez, sem az, nem szolgál az egészséges test és lélek igazi czéljának, melyek csak a természetességben találhatják meg fejlődésök helyes és szilárd alapjait. *V.*

KÉPEK A HÁBORÚBÓL.

A spanyol-amerikai háborúról mai számunkban ismét mutatunk be néhány képet.

Egyik legnevezetesebb eseménye volt eddig a háborúnak a «*Merrimac*» amerikai gőzös elsülyesztése a sant-jago-de-kubai öböl bejáratánál. A spanyolok t. i. az első pillanatban diadalt ünnepeltek ez esemény hirére, mig ki nem sült, hogy az amerikaiak maguk robbantották fel ócska hajójukat, hogy igy elzárják *Cervera* spanyol tengernagy elől az öbölből kivezető utat, s lehetetlenné próbálják neki tenni a nyilt tengerre való kijutást. *Hobson* mérnök hajtotta végre a merész tettet, a kit az amerikaiak most nemzeti hős gyanánt ünnepelnek. Képünkön ép az a jelenet van megörökítve, a mikor a «*Merrimac*» felrobban. *Hobson* különben — kinek arczképét is bemutatjuk mai számunkban — fiatal ember még. 1889-ben végezte tanúlmányait a Naval Academy-ben, a hol összes társai közt a két legkitünőbb tanuló egyike volt. Európába is elküldték tanulmányútra, aztán a Naval Academy-ben a hajószerkesztés tanára lett. Innen osztották be Sampson tengernagy hajóhadához. A «Merrimac» elsülyesztése az ő eszméje volt s ő is hajtotta végre nagy vakmerőséggel.

A jó tengerész éjjel sem nyugszik. Résen kell lennie, hogy valahogy meg ne lepjék. Ezért a kikötők táján egész éjjel czirkáló hajók járnak s a mint valami gyanús dolgot vesznek észre, oda vetitik a villamos-reflektor fényét. Igy tesz az egyik képünkön feltüntetett «*Cincinnati*» is, a mely valami gyanus gőzöst vett észre s alapos vizsgálat alá veszi.

Egy másik képünk magát a *sant-jagói öböl* bejáratát tárja elénk, jobboldalt a magas hegyoldalon fekvő *Morro* erőddel, a melynek ágyúival tartják távol az amerikaiak ellenséges hajóit. A sziklás partok alatt hullámzó tenger habjai pedig a szük öböl bejáratánál nyaldosák az elsülyedt «Merrimac» hajót, melynek csak az árbocza és a kéménye látszik ki a vizből. Az előre nyúló sziklás hegylábaknál ezt hitték az amerikaiak az egyetlen útnak, a melyen az öbölből a 8—10 méter mélységű hadihajók kimehetnek. Ez a kép azért is érdekes, mivel egy amerikai hadihajó árboczkosarából mintegy 6 kilométer távolságból vették le az úgynevezett tele-objectivvel (messziről fényképező géppel). Rajzunk sarkán pedig a 3000 tonnás «Merrimac»-nak, az egykori közönséges teherszállító hajónak rajzát mutatjuk be, mellette *Cienfuegos* várkastélyszerű erődje látszik.

Bemutatunk még két arczképet. Az egyik *Shafter* amerikai tábornokot ábrázolja, a Kuba szárazföldjén hadakozó amerikai csapatok parancsnokát, a ki óriási veszteséggel bár, de győztesen küzdötte a spanyolokkal Sant-Jagónál s most magát a várost készül ostromolni. A másik *Camara* tengernagy arczképe; Camara tudvalevőleg annak a hajóhadnak a parancsnoka, mely csak a minap ment át a szuezi-csatornán, hogy a Filippini-szigeteken az amerikaiak és a benszülött fölkelők által szorongatott spanyolok segitségére siessen. De most, Cervera tengernagy tökéletes megveretésének hirére, — ha ugyan az ellentétes tudósításoknak hinni lehet — ismét visszahivták Spanyolországba.

REMÉNYI EDE HALÁLA ÉS TEMETÉSE.

Mint már köztudomású, *Reményi* Ede, a nagynevű magyar hegedűművész elhunyt New-Yorkban: szép halállal, midőn épen hangversenyt tartott s a lelkesült közönség viharosan tapsolta, éljenezte . . .

Ámbár már rég elhagyta hazáját, a magyar közönség nem szünt meg őt mienknek tekinteni, — a mint ő is mindig hű magyarnak vallotta magát, — s nagy megilletődéssel vette a jeles művész halálának hirét; ezért bizonyára érdeklődéssel fogadja az elhunyt utolsó idejéről, haláláról és temetéséről szóló tudósitást is, a melyeket testvéröcscse, *Reményi* Antal szivessége folytán a következőkben ismertetünk.

Stockinger Ferencz new-yorki osztrák-magyar főkonzul Reményi Antalhoz, bátyja haláláról egyebek közt a következőket irja:

. . . . . .

«Nehány hónappal ezelőtt láttam utoljára, mielőtt az utolsó körútra indult. Valami másfél évvel ezelőtt czukor-kórban nehéz beteg volt. Azóta tejjel és fekete kenyérrel táplálkozott. Egyébiránt korához képest testileg-lelkileg csodálatosan jól birta magát, kedves hegedűjét ép oly tűzzel, hévvel játszotta, mint 30 évvel ezelőtt.

Mint tudod, San-Franciskóban érte el a halál egy hangverseny közepette. Saját szerzeményű amerikai hazafias hymnusa után rengeteg taps és újongás támadt. Ismét kilépett, tántorogni kezdett, a hegedűt melléhez szoritotta, elesett és meghalt.

Művészhalál volt, *olyan, a mint ő mindig kivánta*; nekem is egyszer úgy nyilatkozott csak nem rég.

Holttestét San-Franciskóból ide hozták (New-Yorkba), a hol utóbbi időben lakott. Szegény özvegye (Fay-Blaskovich Gizella) teljesen meg van törve; úgy is évek óta beteg s ágyát el nem hagyhatja. Általános részvét mellett temették el az Evergreen temetőben. Tiszteletére a Lenox-Akadémiában gyászünnepélyt rendeztek. Az ünnepélyt a «magyar dalárda» nyitotta meg a «Szózat» előadásával.

Azután *Czukor* Morris ügyvéd emelt szót, ki többek közt ezeket mondá:

«Nemcsak művészt és zenészt vesztettünk el az elhunytban, hanem egy oly férfiut és hazafit, a ki zenéjének geniuszával a sziveket tudta megindítani. Nemcsak Magyarországnak van joga e nagy férfiuhoz, hanem azon országnak is, a melyben meghalt. Szerette Amerikát az itt uralkodó szabadságért, mert mindenek fölött állt nála a szabadság. Mint zenész nem követett egy iskolát, egy mestert sem, az inspiráció minden volt nála. Isten veled, kedves mester, jó Reményi. Szerettünk az életben, szeretünk a halálban».

Nagy volt a hatása e szavaknak, könnyek omlottak a hölgyek szemeiből.

Azután öt czigány-zenekar húzott szomoru nótákat, megkezdvén a sorozatot az elhunyt szerzeményével: «Repülj fecském ablakára». Ezután következtek a: «Hull a fának a levele», «Isten hozzád édes, Isten hozzád kedves, viszinek engem a sirba» stb. Mindez mélyen megindította a gyászoló közönséget.

Majd *Goff* törvényszéki igazgató emelt szót:

«Megtisztelve érzem magamat, hogy engem választottak ki arra, hogy a nagy férfiu és zenész Reményi Ede iránt az elismerés és hála adóját lerójjam. Bármennyire válogatom is meg szavaimat, mégsem méltók a nagy mesterre, a ki itt fekszik előttünk a koporsóban . . . Reményi nemcsak nagy zenész, hanem nagy hazafi is volt, kinek művészete segitett egykor fokozni a szabadságharcz idején a honfiak lelkesültségét . . . És most is íme saját szerzeményű szabadság-daloddal felséges hangokat csalva ki hegedűdből mennydörgő tetszésnyilvánítás közepette, hegedűdet szívedhez szorítva haltál meg, úgy, a mint azt magad kivántad. Isten veled Reményi! A világ jobb volt, a míg te abban éltél. Áldva legyen emléked!»

E szónoklat után az elhunyt nagy művész egyik legkedveltebb darabját: Chopin gyászindulóját játszották — miközben a gyászmenet elindult.

A koporsót közvetlenül gyermekei: Adrienne és Tibor követték. Harmincz zenész vitte felváltva a koporsót. A «Musical Protective Union» Lehmann karmester igazgatása alatt játszotta a Thomas Lodomértól külön ez alkalomból szerzett gyászindulót.

A magyar irodalmi társaság rózsákból font koszorút «A hazafinak és mesternek» fölirattal; a york-villei «magyar társaság» borostyán-koszorút, a magyar dalárda egy liliomokból képezett lyrát küldött «A nagy magyar mesternek» felirattal, ugyancsak liliom-koszorút küldött Ingersoll ezredes, egy borostyán-koszorút Stockinger Ferencz osztrák-magyar konzul: «Mesteremnek és barátomnak» felirattal, hasonló koszorút Joseffy, rózsakoszorút Kosalszky San-Franciskóból és számosan mások.

A gyászlepelt az elhunyt barátai fogták, köztük Stockinger Ferencz osztrák-magyar főkonzul, dr. Somers, Chapman, Griffin, Mc. Millan, Goff, Maton, Sonta, Klein, Vogrich, Luckstone, Purzel, Bourne, Cornelius, Joseffy, Hollander, Coimvims, Neustadt, Totis, Kovács V., Murphy, Kleinmann, Braun, Kiss, Czukor és a kit legelől kellett volna fölemlitenem, legjobb barátja, *Edison*, a nagy fölfedező».

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Karazin Nikolajevics Miklós**, kinek «A két lábu farkas» czimű regényét lapunk mult számának Regénytárában kezdtük el közölni, 1842-ben született és egyike a legolvasottabb orosz regényíróknak és a legismertebb rajzolóknak. «A két lábu farkas» tárgya a khivai háború idejéből van merítve, melynek legregényesebb epizódjait a szerző igen érdekesen csoportosította, s a harczi élet változatos és élénken rajzolt képei közé rendkivüli ügyességgel szőtte bele egy mélyen megható szerelmi történet szálait. Az érdekes meseszövésen kivül az alakok hű jellemzése, választékos nyelv és gyönyörű leirások teszik vonzóvá a regényt. Érdekesnek tartjuk megemliteni azt is, hogy a regényt maga a szerző illusztrálta, a ki mint rajzoló is kiváló helyet vivott ki magának az orosz művészek közt.

Balaton. *Minke Béla. Budapest 1898.* Ritka könyvczim fejezi ki ennyire a tartalmat. A kis kötetben nincs egyetlen költemény, melyben közelebbi vagy távolabbi vonatkozást nem találnánk a Balatonra. A gyüjtemény nem minden darabja leiró vers, vannak tisztán lyrai darabok, de ezekben is vagy festői hátterül, vagy hasonlatúl, ott van a Balaton. Az egy pár románczszerű vers tárgya szintén a Balatonról van véve. Elég ügyesen, elég sonló koszorút Joseffy, rózsakoszorút Kosalszky San-Franciskóból és számosan mások.

A gyászlepelt az elhunyt barátai fogták, köztük Stockinger Ferencz osztrák-magyar főkonzul, dr. Somers, Chapman, Griffin, Mc. Millan, Goff, Maton, Sonta, Klein, Vogrich, Luckstone, Purzel, Bourne, Cornelius, Joseffy, Hollander, Coimvims, Neustadt, Totis, Kovács V., Murphy, Kleinmann, Braun, Kiss, Czukor és a kit legelől kellett volna fölemlitenem, legjobb barátja, *Edison*, a nagy fölfedező».

A Merrimac hajó. Cienfuegos erődje.

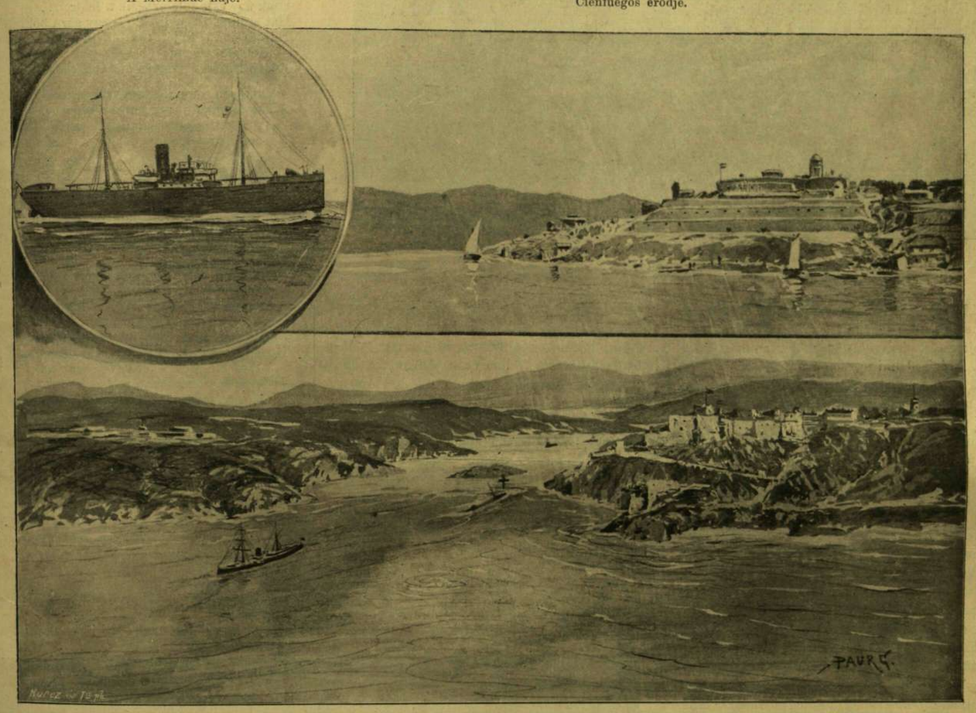

A san-jago-de-cubai öböl bejárata. (A †-tel jelölt helyen a Merrimac roncsai látszanak.)

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚBÓL.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Karazin Nikolajevics Miklós**, kinek «A két lábu farkas» czimű regényét lapunk mult számának Regénytárában kezdtük el közölni, 1842-ben született és egyike a legolvasottabb orosz regényíróknak és a legismertebb rajzolóknak. «A két lábu farkas» tárgya a khivai háború idejéből van merítve, melynek legregényesebb epizódjait a szerző igen érdekesen csoportosította, s a harczi élet változatos és élénken rajzolt képei közé rendkivüli ügyességgel szőtte bele egy mélyen megható szerelmi történet szálait. Az érdekes meseszövésen kivül az alakok hű jellemzése, választékos nyelv és gyönyörű leirások teszik vonzóvá a regényt. Érdekesnek tartjuk megemliteni azt is, hogy a regényt maga a szerző illusztrálta, a ki mint rajzoló is kiváló helyet vivott ki magának az orosz művészek közt.

Balaton. *Minke Béla. Budapest 1898.* Ritka könyvczim fejezi ki ennyire a tartalmat. A kis kötetben nincs egyetlen költemény, melyben közelebbi vagy távolabbi vonatkozást nem találnánk a Balatonra. A gyüjtemény nem minden darabja leiró vers, vannak tisztán lyrai darabok, de ezekben is vagy festői hátterül, vagy hasonlatúl, ott van a Balaton. Az egy pár románczszerű vers tárgya szintén a Balatonról van véve. Elég ügyesen, elég csinosan vannak megirva ezek a kis versek, de végig olvasva kissé untatnak, fárasztanak; hiányzik belőlük az igazi költői ihlet, mely hevesebb dobogásra késztí szivünket, felgyújtja képzeletünket. Sem a festésben nincs elég színhangulat, sem az érzésekben elég erő, melegség, közvetlenség, sem a gondolatokban elég mélység vagy csillogás. A verselés, bár elég folyékony, művészinek épen nem mondható. A kötetből álljon itt mutatványul a következő költemény:

Kod ült reád.

Köd ült reád,	Hervadt levél
Hullámaid	És hervadt lomb,
Szomorkodva néznek,	Búsuló szél szárnyán,
Mert nem látják	Rád repülnek,
Tiszta kékjét	Ott ringanak,
A szép, magas égnek.	Szomorúan, árván.
Hegyoldalon	Ha erősen
Hervadt lombok	Lendül a szél,
Hullanak a fákról,	Messze, beljebb szállnak
Szomorúan	És zúgásod:
Emlékezve	Bús zenéje
Nyári boldogságról.	A temető gyásznak.

S ha a szegény
Hervadt levél
Mélységedbe tér meg:
Vége van egy
Betelt élet
Bús temetésének.

Kossuth Lajos iratai. Kossuth Lajos iratainak folytatólagos kiadása Kossuth halálával halasztást szenvedett s az utóbbi kötetek szerkesztőjének, *Helfi* Ignácznak halála még inkább késleltette a nagyérdekű vállalat haladását. Most fiui kegyelettel *Kossuth* Ferencz vette kezébe a VI. kötet sajtó alá rendezését és a munkával már annyira haladt, hogy a kötetet ősz elején az előfizetők megkapják. Az új kötet az 1866. év eseményeit, illetve Kossuthnak és a magyar légiónak szereplését adja elő világtörténeti háttérrel. Az anyag rendezése alkalmával kitünt, hogy az iratok, ha csak a legérdekesebbeket akarják is a közönség kezébe juttatni, nem fejezhetők be hat kötetben. Ezért az Athenaeum még további négy kötet kiadását tervezi, ugy, hogy Kossuthnak ekképen nyilvánosságra hozott iratai tiz kötetet foglalnak el.

A «**Budapesti Szemle**» juliusi kötetének első czikkében Wertheimer Ede «Báró Ambrózy Lajos kiadatlan emlékiratait» ismerteti. Báró Ambrózy a 40-es években a konzervativ párt egyik buzgó és túlzó tagja s Metternich bizalmasa, később a Bach-miniszterium egyik osztályfőnöke volt, emlékirataiban azonban mindenütt magyar érzelmünek mondja magát. Hivatali és közéleti szerepléséből sok érdekes adatot jegyez föl, mindent a maga külön felfogása szerint tekintve és itélve meg. Ez emlékiratokról lesz még alkalmunk szólani. Az utána következő czikk «*A nyelvtisztaságról*», mely az upsalai egyetem tudós nyelvészének, Noreen-nek egy korábbi tanulmányával foglalkozik, közölvén egy franczia tudósnak, Breal Mihálynak hozzászólását. *Éber* László a képzőművészeti társulat tavaszi tárlatáról ir, *Salgó* Ernő «A franczia romanticizmus szinfalai mögül» czímen a romantikus írók többjéről

A MERRIMAC FÖLROBBANTÁSA.

szól, kiknek nem ép oly poétikus az életök, minőt festenek. Ifj. *Návay* Lajostól pedig ismét igen magvas fejtegetést olvasunk «Az alföldi munkáskérdésről». A szépirodalmi részben a hatodik közleményt kapjuk «Otthon, a szülőföldön» czimű angol regényből, s mellette *Kozma* Andor «A bor meg a czégér» czimű sikerült szatiráját, melyet a Kisfaludy-társaság utolsó ülésén oly nagy tetszéstől kisérve olvasott föl. A könyvismertető «Értesítő» rovat birálja *B. I.* könyvét «Magyarország 1848—49-iki függetlenségi harczának katonai történetét», főleg pedig annak Görgei Arthurra vonatkozó adatait. Még a következő könyvekről is ad értesítést: «A cziszterczi apátságok története» (Békefi Remig monografiája), Erdélyi Zoltán «Vesztett boldogság» verses regénye, melyet az akadémia a Nádasdy-dijjal jutalmazott, és az «Ezernyolczszáznegyvennyolcz» czímű képes füzet-vállalat. A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 12 frt, fél évre 6 frt.

Séták a világűrben. Irta *Hoffmann* Ottó. A csillagászat mindenkor érdekelte az emberiséget, de annak rejtelmeibe eleitől fogva csakis a szaktudósok voltak képesek behatolni. Újabban azonban az irodalomban több olyan mű jelent már meg, a melyek az égi testek csodás világát népszerűen ismertetik. A magyar irók közül különösen Hoffmann Ottó tünt ki e téren, kinek a lapokban elszórtan megjelent csillagászati dolgozatait az olvasó közönség nagy érdeklődéssel fogadta. Most, a «Séták a világűrben» czimű kötetben tizenhét népszerű csillagászati tárgyú dolgozata jelent meg összegyüjtve, melyekben a nap, hold, bolygók s egyéb égitestek igen vonzó módon vannak ismertetve; általában mindaz, a mit ez idő szerint az Ür csodás világáról tudhatunk. A könyv a Légrády testvérek kiadásában jelent meg.

Székely történetek. Irta *Csulak* Lajos. Tizenöt elbeszélést és rajzot tartalmaz a csinos kiállitásu kötet, mely a fenti czim alatt jelent meg. Csulak Lajos tárgyait a székely népéletből vette, a melyet jól ismer, s tárgyait szeretettel dolgozta fel. Kár azonban, hogy nagyon is tulzásba viszi a székelyeskedést s nem csak egyes alakjait beszélteti ilyen módon, — a mi még csak inkább megjárná, — de maga is gyakran úgy ir. Ezen hibája mellett is figyelemre méltó munka. Kolozsváron az Ajtai K. Albert könyvnyomdájában jelent meg s ára 1 frt 20 krajczár.

Apotheozis, drámai költemény, irta *Lipóczy* György, ki a rajongás, a küzdelem s a diadal hármas mozzanatát, mint az emberi lélek harczainak fő rugóit tünteti föl. Sok becsvágygyal dolgozott a fiatal szerző a terjedelmes munkán.

Budai szinkör. *Krecsányi* Ignácznak a krisztinavárosi szinkörben működő társulata e hó elsején szivesen fogadott kis szinmüvet játszott. «*Megjöttek a huszárok*» czime az egyfelvonásos falusi idyllnek, szerzője pedig *Lampérth* Géza, annyi sok sikerült költemény szerzője. A szinpadon is költői kedvvel, zamatos magyarsággal és jóleső, csengőbongó rímekben, melegen mondja el az egyszerű falusi történetet. Egyszerűségében, de a költészet frisseségében megjelenő kis szinmüvét a közönség elejétől végig figyelemmel és tetszéssel kisérte, s a kritika is méltányolja a fiatal szerző első jelentkezését a szinpadon.

Az egyfelvonásos kis népszinműben a poétikus hang fogta meg a közönséget. A cselekvény egyszerű s a szerző méltán nevezi idyllnek. Egy kis falusi lányt, Sárikát, *(Krecsányi* Vera) egy iródeákhoz akarnának adni feleségül, de megjönnek a huszárok, azok közt Pali is, ki Sárika szivében lakik. Az idyll igy végződik házassággal és a kis szinmű tetszéssel. Alakjai az előadó szinész számára sok jó alkalmat nyujtanak s a közreműködők ezt föl is használták. Jól mulatott a közönség Kánya Gergőn, a harangozón, ki ékes rigmusokban, huszáros szabadalommal regél Taljánországról. Ezt *Dezséri* átalános derültség közt játszotta. *Krecsányi* Vera és *Békéssy* sok tapsot kaptak a játékért és énekért. Zenét *Lányi* Géza irt a dalokhoz s a közönség ebből többet ismételtetett. A szerzőt, a szereplőket és Lányit a darab végén zajosan tapsolták. A huszár harangozónak taliánországi vitéz tetteiről szóló jókedvű részben maga az öreg harangozó igy szólal meg:

...De milyen ország az! Gombócznak, kenyérnek
Hire, hamva sincs ott. Rizskásával élnek,
Czitrony-, pomerancscsal, hallal, rákkal, pókkal,
Kigyóval, békával — s más hasonló jókkal!
— Hát, mondok, ott történt. Kurucz gyerek voltam,
Egyszer az erdőben magam csatangoltam.
— De milyen erdő az! Akkorák a fák ott,
Hogy a sudarukat létráról sem látod.
Ha reggel lepottyan az ágról egy körte:
Csak úgy este felé érkezik a földre...
Hát a mint ott megyek, — egy sürü bokorból
Három dühös talján csak ellenem fordul:
— Hogy így meg úgy, betyár, gézengúz, imádkozz,
Rögvest méssz pokolba a szebbik apádhoz!

A pokolban, mondok, csak taljánok vannak,
A hetedik mennyben helye a magyarnak,
De még ott is *esztra* porziók dukálnak
Bor-, dohányból s lányból a magyar huszárnak.

— Nyársba huzunk, mondák, kerékbe töretünk,
Szőröstül-bőröstül, befalunk, lenyelünk!
— Lassan talján, mondok, nem vagyok én kása,
Hárman egy ellen — hát böcsülettudás a'?
De majd *megmutatom* azért, hogy ki vagyok,
Hogy én Kánya Gergő magyar huszár vagyok!
Egynek bátorsága szállt rögvest inába,
Utczu, ill' a berek!... elszaladt a gyáva,
Egyik kezemmel a bajszom pödörgettem.
A másikba a két dühös taljánt vettem,
Mint sas a verebet, galléron ragadtam,
Ádám-csutkájukat úgy megtapogattam:
Hogy kicsusszant mindjárt belőlük a pára
... Oszt felkötém őket egy pomerancs-fára:
Jó lesznek, gondolám, az éhes hollóknak,
Ha le nem potyogtak, maig is ott lógnak!

Szinmüpályázat a Nemzeti Szinháznál. A nem rég elhunyt dr. Mészáros Károly adományából kétféle szinmüi pályázatra járt le a határidő e hó elsején a Nemzeti Szinháznál. *Társadalmi* szinmű 64, *történeti* szinmű pedig 12 érkezett.

A Vigszinház igazgatóságából gróf *Keglevich* István, hir szerint kivált. Ezt a körülményt azzal hozzák összeköttetésbe, hogy gróf Keglevich István mint intendáns a Nemzeti Szinház és Operaház vezetését veszi át. Ezt a tisztet már egy időben teljesítette.

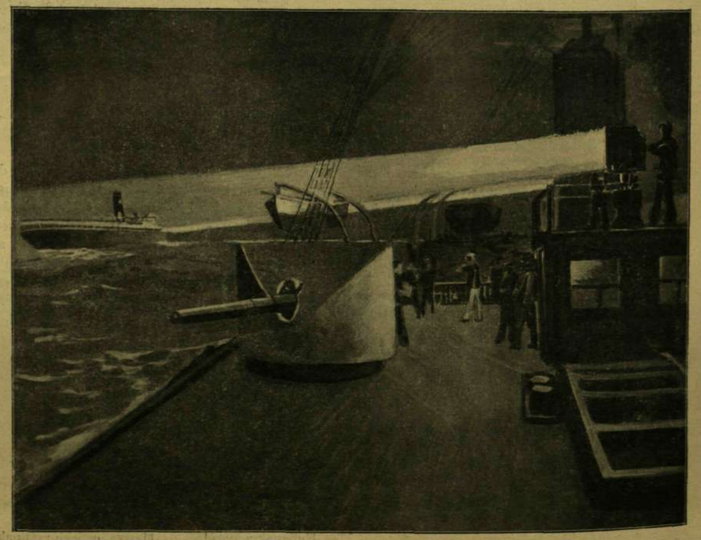

A «CINCINNATI» AMERIKAI CZIRKÁLÓHAJÓ EGY GYANUS GŐZÖST VIZSGÁL.

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚBÓL.

A Magyar Szinház új igazgatója. A Magyar Szinház eddigi igazgatója, *Relle* Iván, lemondott. Az új igazgató *Beöthy* László lesz, kit több könyve és szinműve után ismer a fővárosi közönség.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Muzeumok és könyvtárak. A muzeumok és könyvtárak országos tanácsa julius elsején tartotta első ülését *Széll* Kálmán elnöklete alatt, a kinek üdvözlő szavai után *Fraknói* Vilmos örömének adott kifejezést, hogy a tanács élére a közoktatásügyi kormány Széll Kálmánt nyerte meg. Miután az elnök bejelentette, hogy a király jóváhagyta a tanács szabályzatát, *Szalay* Imre muzeumi igazgató javaslatára szétosztották a tavalyi költségvetésből fenmaradt 4500 forintot, nagyobbrészt vidéki régészeti egyesületeknek és muzeumoknak ásatási czélokra. *Porzsolt* Kálmán kivánta, hogy ez államsegélyt népkönyvtárak fölállitására fordítsák. Több folyóügy elintézése után megállapították az 1898. évi költségvetést.

Könyvtárnoki tanfolyam. Julius 4-ikén nyilt meg Budapesten *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter rendeletéből az első magyar könyvtárnoki tanfolyam, melyet *Fraknói* Vilmos, a muzeumok és könyvtárak főfelügyelője vidéki könyvtárnokok kiképzése czéljából szervezett. A tanfolyamon számosan vesznek részt, leginkább tanárok. A tanfolyam két részből áll: a paleográfiai kurzuson az oklevelek kezelésének és a levéltárak berendezésének alapismereteit adják elő. A bibliográfiai kurzus a könyvtártani ismeretek előadását fogja felölelni. Az előadások vezetésével a miniszter a paleográfiai kurzuson *Fejérpataky* László dr. egyet. tanárt és *Schönherr* Gyula drt, az orsz. főfelügyelőség titkárát, a bibliográfiai kurzuson *Kollányi* Ferencz muzeumi könyvtári őrt és *Erdélyi* Pál dr. segédőrt bizta meg.

MI UJSÁG?

* **Mostani képmellékletünk.** A «Vasárnapi Ujság» 1898. évfolyamának első feléhez képmellékletül jelen számunkkal küldjük szét *Budapest új, nagy képét*, mely hatalmas fejlődésben levő fővárosunkat a budai várhegyről fölvéve ábrázolja. A kép hosszasága 115 centiméter; tehát olyan terjedelmű, a milyet magyar nyomda hazai tárgyról még nem állított elő; hozzá nagyság tekintetében Konstantinápoly képe hasonlitható, a melyet az 1895. évben adtunk ugyancsak félévi mellékletül. Budapestnek e sikerült nagy képe, mely *Goszleth* István új fölvétele után készült, érdekes panorámát nyújt remek szépségű fővárosunkról. E képmellékletet újonnan belépő előfizetőink is megkapják.

AMERIKAI CSAPATOK PARTRASZÁLLÁSA CIENFUEGOSNÁL.

A királyné betegsége. Mély megdöbbenéssel hallja már hetek óta mindenki, hogy felséges asszonyunk, Erzsébet királyné beteg. A felséges asszony — sajnos — már régebb idő óta gyengélkedik. Meghatva tudtuk meg a közeli napokban félreismerhetetlen bizonyossággal, hogy szivbaj gyötri. Az orvosi meghatározás szerint: szivtágulásban szenved. Ő felsége most Ischlben van a királylyal együtt. Onnan e hó közepén Naunheimba megy, a Taurus vidékének balzsamos levegőjére, Felső-Hesszenbe. Az ottani lápfürdőt idegbajok és a szív betegségei ellen használják. Örömmel tölt el mindeneket, hogy a királyné állapota nem aggasztó. Naunheim alkalmas, hogy a betegségi tünetektől ő felségét megszabaditsa, egészségét helyreállítsa.

Erzsébet-rend. Ő felsége uralkodása félszázados jubileumán nők számára rendjelt alapít. Királynénk emlékét fogja örökíteni, ezért *Erzsébet-rend* lesz a neve és nők érdemeinek kitüntetésére adják.

Az új rendjel patronája magyarországi Szent Erzsébet, II. András magyar király leánya, a türingiai őrgróf felesége. Mint számos más előkelő rendjelnek, ugy ennek is három osztálya lesz. Az első osztályut csakis királynék és herczegnők kaphatják, a második osztályút azok az asszonyok, a kik a jótékonyság terén kiváló érdemeket szereztek. Az új rendjel harmadik osztályával — nemzetiségre, felekezetre és rangra való tekintet nélkül — azokat a hölgyeket jutalmazzák, a kik a gyermeknevelés, a betegápolás terén tünteknek ki, vagy pedig művészeti és tudományos érdemeikért. A rendjel hófehér, nyolcz águ kereszt, közepén aranypajzson Szent Erzsébet képmása. A kereszt ágai közt aranyrózsák, fölötte pedig korona. Az elsőosztályú keresztet tenyérnyi széles sötétpiros, fehér szélű szalagon viselik, mely a jobb vállon keresztül fut le a balcsipőre. A szalag baloldalán ezüst himzésü csillagra akasztják a rendjelt. A másik két osztály szalagja szintén sötétpiros, szélén keskeny fehér csikkal.

A király új birtoka. Ő felsége, mint Bécsből jelentik, *Mária Valéria* főherczegnő számára megveszi a *frohsdorfi* kastélyt és a hozzátartozó birtokot. A kastély a Lajta jobbpartján, Klosterneuburg közelében van. 1846-tól 1883-ig az utolsó Bourbon, gróf Chambord volt a kastély ura, kit a franczia legitimisták V. Henrik néven királynak ismertek el. A frohsdorfi kastély közel lévén Bécshez, a király gyakrabban meglátogathatná leányát és unokáit.

Ottó főherczeg a 7-ik huszárezred jubileumán. A Vilmos német császár nevét viselő 7-ik huszárezred fennállásának századik jubileumát e hó 24-én ünnepli. A huszárezred Nagy-Váradon állomásoz. Az ünnepélyen részt vesz Ottó főherczeg is, ki e hó 23-ikán érkezik Nagy-Váradra és Schlauch bibornok püspök rezidencziájában fog megszállni.

Gróf Zichy Nándor doktori jubileuma. Gróf Zichy Nándor, az ismert politikus ezelőtt 50 évvel kapta bölcsészeti doktorságáról a diplomát a budapesti egyetemen. Ez alkalomból a bölcsészeti kar szép kiállitású diszdoktori diplomát készittetett a jubilánsnak. Minthogy a Szent István társulatnak elnöke a gróf, az egyetem küldöttségét a társulat nagytermében fogadta. *Herczegh* Mihály rektor és *Fröhlich* Izidor bölcsészetkari dékán hivatalos jelvényekkel földiszítve jelentek meg. Herczegh Mihály az egyetem, Fröhlich Izidor pedig a bölcsészeti kar nevében intézett rövid beszédet. Gr. *Zichy* Nándor válaszában visszaemlékezett az ötven év előtti időkre s arra a következtetésre jutott, hogy lelkiismerete mindig egyaránt nyugodt volt s habár működését sokféleképen birálják el: lelkének ez a nyugodtsága nem fog tőle elmulni soha.

A budavári uj plebános. A Bogisich Mihály cz. püspöknek kanonokká történt kineveztetésével megüresedett budavári plebánosi állásra a főváros junius 30-ki közgyülése dr. *Nemes* Antalt választotta meg 146 szavazattal, mig a másik jelöltre, Hock Jánosra 141 szavazat esett.

Dr. *Nemes* Antal, az új plébános, 1855-ben született Budapesten. Középiskolai tanulmányait befejezve, a budapesti egyetemen jogot hallgatott s a jogi és állami tudományokból doktorrá is avatták. Mint ügyvédjelölt több tekintélyes ügyvédi irodában működött, s csak 27 éves korában lépett a papi pályára. A bécsi Pazmaneumban vétette föl magát, s miután theologiai tanulmányait is jeles eredménynyel befejezte, pappá szentelték. Egy kis káplán tiz év óta működött a budavári plebánián. Egy nagyobb történelmi munkát is irt a budavári főtemplomról. Az új plebános a fővárosi társaságnak ismert és kedvelt alakja.

AMERIKAI CSAPATOK KUBÁBA INDULÁSA TAMPÁBÓL.

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚBÓL.

(Mutatványképek a «Politikai Ujdonságok»-ból.)

A new-yorki «Germania életbiztositó-társaság» mérlegét, hirdetési rovatunkban, olvasóink figyelmébe ajánljuk.

A «POLITIKAI UJDONSÁGOK»

politikai és gazdasági képes hetilap.

A «Vasárnapi Ujság» társlapja, a *«Politikai Ujdonságok»*, újabban a napi eseményekre vonatkozó *képekkel* illusztrálva jelenik meg. A *«Politikai Ujdonságok»* rendes előfizetési ára egész évre 5 frt, évnegyedre 1 frt 25 kr; a «Vasárnapi Ujság» előfizetői azonban egész évre 4, negyedévre 1 frtért rendelhetik meg. A *«Politikai Ujdonságok»*, mely nemcsak a politikai, hanem általában az egész közélet minden nevezetesebb jelenségeire kiterjeszti figyelmét, hétről-hétre számot ad a legújabb értesülések alapján mindenről, a mi az egyik számtól a másikig letelt idő alatt a bel- és külföldön fontos vagy érdekes történt, s így e lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, *a napilapokat is sok tekintetben pótolja.* A «Politikai Ujdonságok» állandó ingyen melléklete a *«Magyar Gazda»* czímű gazdasági és kertészeti képes lap, mely a mezőgazdaság, állattartás, kertészet, szőlőtermelés és pinczegazdaság, baromfitartás, selyemtenyésztés, konyha és háztartás körébe vágó tájékoztató közleményeket s gyakorlati utasításokat, hasznos tudnivalókat közöl a legjobb források után mindarról, a mi a külső és belső gazdaságra, annak mellékágaira s általában az életmód czélszerü berendezése és kellemessé tételére vonatkozik. A *«Politikai Ujdonságok»* a *«Vasárnapi Ujság»*-gal együtt megrendelve ellátják a házat a leggondosabban válogatott olvasni valóval.

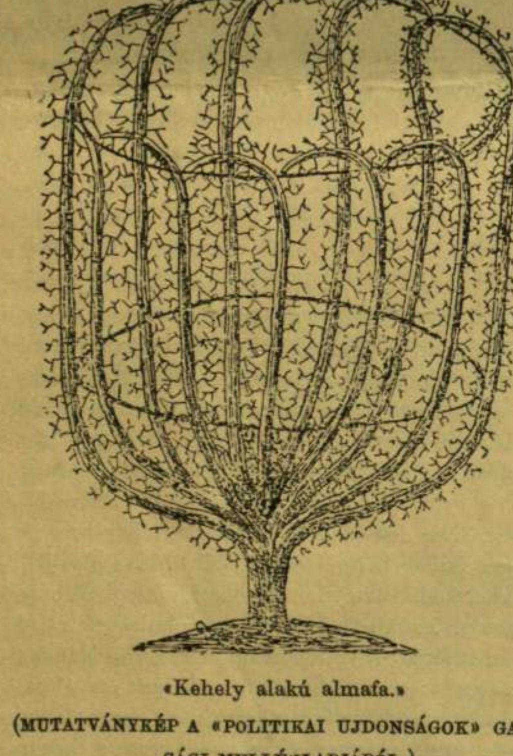

«Kehely alakú almafa.»

(MUTATVÁNYKÉP A «POLITIKAI UJDONSÁGOK» GAZDASÁGI MELLÉKLAPJÁBÓL.)

Előfizetési árak évnegyedre: A *«Politikai Ujdonságok» külön* 1 frt 25 kr. (a «Vasárnapi Ujság» előfizetői részére 1 frt). — A «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» évnegyedre 3 frt, a «Világkrónika»-val együtt 3 frt 40 kr.

Az előfizetések a **«Vasárnapi Ujság»** és **«Politikai Ujdonságok»** kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utcza 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Szász Béla, nyugalmazott kolozsvári egyetemi tanár, az ismert költő és műfordító, Szász Károly és Szász Domokos református püspökök testvéröcscse, julius 6-án, 58 éves korában, Kolozsvártt elhúnyt. A kiváló tehetségű és készültségű tanár és iró már több év óta betegeskedett s e miatt volt kénytelen nyugalomba vonulni. Úgy a szépirodalomban, mint a bölcsészeti irodalomban tevékeny munkásságot fejtett ki, s különösen feltűnt mint jeles műfordító. Irodalmi munkásságáért a Kisfaludy-Társaság már 1868-ban tagjai közé választotta, 1872-ben a kolozsvári egyetemen a bölcsészet tanára lett, 1883-ban pedig a magyar tud. akadémia lev. tagja. Több hirlapot is szerkesztett Kolozsvártt, a «Vasárnapi Ujság»-nak pedig évtizedeken át buzgó munkatársa volt hangulatos eredeti és fordított költeményeivel. Elhunytát özvegye (Mentovich Julia, Mentovich Ferencz leánya), tizenegy gyermeke, széleskörű rokonság s barátai és tisztelői nagy száma gyászolja.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Beleházi Bartal János, földbirtokos, Pozsony vármegyének 1847-ben volt főbirája, az 1847—48-diki rendi országgyülésen Pozsony vármegye követe, később a csallóközi alsó járás országgyülési képviselője, 82 éves korában, Etre-Karcsán. — Deési Török Dániel, Vizakna város díszpolgára, régi honvéd, volt országgyülési képviselő, majd Vizakna polgármestere és városi főispán, 69 éves korában, Nagy-Szebenben, honnan holttestét Nagy-Enyedre szállították. — Ember Kajetán, birtokos, 79 éves, Máramaros-Szigeten. — Veöreös Dezső, a VI. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz beosztott I-ső osztályú honvéd százados hadbiró, 39 éves korában, Győrött. — Gyulai szalontai Kozák Zsigmond, nyug. törvényszéki biró, 82 éves, Ungváron. — Dr. Daempf Sándor, pécsi kir. itélőtáblai biró, 46 éves korában, Budapesten, a Schvarczer-féle ideggyógyintézetben. — Tóth Sámuel, geleji közszeretetben élt ref. lelkész, 68 éves korában, Gelején. — Petheő Barna, műegyetemi tanársegéd, Felső-Nyáradon. — Haasz Ferencz, nyug. kir. sótárnok, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, 83 éves korában, Temesváron. — Mokry Ferencz, posta- és táviró-igazgató, 59 éves korában, Budapesten. — Ries Lajos, könyvnyomdatulajdonos, a «Felső-Magyarország» felelős szerkesztője és kiadója, élete 46-ik évében, Kassán. — Simon Ambrus, 1848/9. évi honvédhuszártiszt, 71 éves korában, Püspök-Ladányban. — Lipnitzky Ferencz, nyug. magyar kir. fizető főerdész, 74 éves korában, Nagybányán.

Müller Lászlóné, szül. Bohanovszky Hermina, mosonvármegyei árvaszéki ülnök neje, 56 éves korában, Magyar-Óváron. — Id. Pórfi Ferenczné, szül. Royko Lujza, 62 éves korában, Budapesten. — Özv. Dorner Bódogné, szül. Szentgyörgyi Gyalokay Judit, 50 esztendős, Budapesten. — Streiling Gézáné, szül. Lányi Angela, 33 éves korában, Ercsiben. — Schmidt Frigyesné, szül. Kőszeghy Mari 34 éves korában, Székely-Udvarhelyen. — Szemerei Szemere Lajosné, szül. Dessewffy Ilona, Szemere Lajos cs. és kir. kamarás, belügyminiszteri fogalmazó felesége, 22 éves korában, Budapesten. — — Gregor Imréné, szül. Csorbay Irma, 27 éves korában, Privigyén. — Rózsás Etelka, néhai Rózsás Elek nemes-ócsai ev. ref. főtanító leánya, 23 éves korában, Nagy-Lévárdon.

Szerkesztői mondanivalók.

«Válni nehéz és fájó». Elbeszélés. A rövid kis történet — melynek különben a meséje is meglehetős sovány és nem is valami új — általában elég sikerülten van megirva, azonban a gyakorlottság hiánya még megérzik rajta.

Kalászok közt. A két első versszak szép, színes festés; a harmadik azonban részint közönséges, részint durva. Az eléggé ügyes befejezést kevésbbé rikító átmenet nélkül is meg lehetne csinálni.

Egy dal. Szomorú dalok. Jól hangzanak, de különös értékök nincs. Gondolat kevés van bennök, a kihegyezett ellentétek pedig nagyon mesterkéltek.

Musa sógor. Van benne egy-két jó genre-képi vonás, de inkább az olcsó elmésséget fűzi; hiányzik belőle a finom, igazán jellemző festés.

Az élet álom. Az anya sirja. Komoly, eszmélkedő lélekre vallanak s mint költői művek is többnyire megütik a tisztes középszerűség színvonalát.

Nem közölhetők: *Ingyen lakók.* Elég csinosan kezdődik; de a mint szerző elmélkedni akar, lapos prózába fúl, s a vers, mondhatni legvégéig, folyvást hanyatlik. — *Nem maradt emlékem.* Bizonyos lyrai melegség ömlik el rajta, de a fogyatékos verselés s a kifejezésekben való bizonytalanság nem engedi a lappangó érzést érvényesülni. — *Itt a május.* Inkább rímgyakorlat, mint költemény. Bajos ennek az alapján ítéletet mondani szerző tehetségéről. Általában nem nagyon biztató kisérlet.

SAKKJÁTÉK.

2069. számu feladvány. Ernst J.-től.

SÖTÉT.

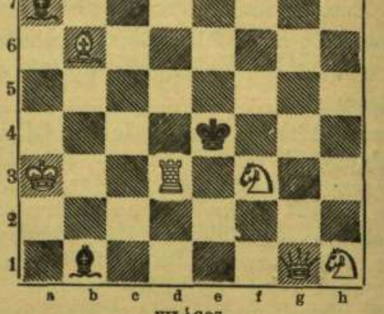

VILÁGOS.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2054. sz. feladvány megfejtése Feigl M.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. g2—g4	Ke4—d5 (a)	1.		Ke4—f3
2. Vh7—g8	t. sz.	2. Vh7—h3†		Kf3—e4
3. Vg8—d8—a8—f7 mat.		3. Vh3—g2 mat.		

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Szarvason:* A főgymnasium «Vajda önk.-köri olvasókör». — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

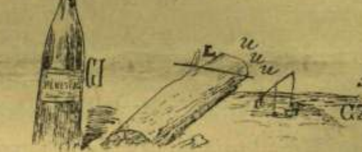

A «Vasárnapi Ujság» 24-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Borban az igazság.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Királyi Pál-utcza 4. sz.)

Szt.-Lukácsfürdö.
Étterem, kávéház és amerikan bar.
Helyiségeiben egész nap
KATONAZENE.
Étkezés teriték szerint.
Pontos kiszolgálás. **Mérsékelt árak.**
Tisztelettel **Fodor L. József.**

Vese, húgyhólyag, húgydara és **köszvény-bántalmak** ellen, továbbá a **légző** és **emésztési** szervek **hurutos** bántalmainál, orvosi tekintélyek által
a Lithion-forrás
Salvator
kitünő sikerrel rendelve lesz.
Húgyhajtó hatású!
Kellemes izü! Könnyen emészthető!
Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Foulard-selyem
65 krtól - 3 frt 35 krig méterenként legujabb mintázat és szinben - valamint **fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb).
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállitva.
Minták póstafordultával.
Magyar levelezés. — Svájczba kétszeres levélybélyeg ragasztandó.
HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállító).

Newyorki „Germania életbiztositó társaság“.

Európai igazgatótanács: **Rose Herm.**, vezérmegbizott: **Marcuse Herm.**, **Achelis Tamás.**

Mérleg 1897. deczember 31-én.

KÖVETEL.

	Korona	fil	Korona	fil
Pénzkészlet			727421	95
Mozgó tőke pénzintézetek és takarékpénztáraknál			3207089	75
Ingatlanok			10618620	60
Értékpapirok árfolyamértéke az üzleti év végén	33254926	50		
Ehhez a folyó kamatok	231812	75	33486739	25
elzálogkölcsönök			60583979	—
Kölcsönök dija kötvényekre			6096873	90
Dijak ügynököknél beszedésre a költségek levonása után			824259	80
Különféle adósok és pedig:				
a) Jelzálogkölcsönök folyó kamatai	904930	80	961178	60
b) Ingatlanok folyó bérei, dijak a költségek levonása után	56247	80	1477070	80
			117983233	65

TARTOZIK.

	Korona	fil	Korona	fil
Kibocsátott részvénytőke (alaptőke)			1000000	—
Nyereség, tőketartalékok és pedig: előbbi évek még fel nem osztott nyereségtartaléka ...			6117691	90
Árfolyamkülömbözeti alap			500000	—
Dijtartalékok a viszontb. részv. levonása után ...			98848729	15
Dijátvitelek a viszontb. részv. lev. után			5481310	85
Függő kárfizetések tartal. a viszontb. lev. után			834784	95
A biztositottak osztalékalapja			2039717	80
Külön tartalékok és pedig külön risicora	369213	85		
előre fizetett dijakra	17135	65		
még igénylendő visszavásárlási értékek ...	39474	50	425824	—
Az évi üzlet feleslege ...			2735175	—
			117983233	65

A vagyon emelkedése 1897-ben ... ... **6.781,468.10 kor**

1897. Bevétel dijakért ... ... 15,589.882—kr.
Bevétel kamatok és bérekért 5.446.815— «
Kiadás halálesetekre, járadékokra és életben esedékes kötvényekre ... 8.257,991 — kr.

Letét az osztrák kormánynál kb. 3 millió korona.

1897-ben biztositás köttetett 690 kötvényre ... ... 56,190.330 kor. értékben
1897. deczember 31-én érvényben volt: 49.213 ... ... 371,093.255 « «

Első és vezérigazgató: dr. Rose, vezérmeghatalmazott. Második és helyettes igazgató: Rostock P. Irodák Berlinben, Leipziger-Platz 12. saját házában.
Vezérképviselőség Ausztria és Magyarország részére: Natonek Emil, Bécs.
Magyarországi igazgató: KÁLLAY GYULA Budapest, Váczi-körut 16. szám.
(Utánnyomás nem dijaztatik)

GANZ ÉS TÁRSA
VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Ajánlanak mindennemü **vas-, aczél- és fémöntvényeket** épitkezési és gépészeti czélokra, **vizvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló- és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére.**
A helyi viszonyok szerint szerkesztett **turbinákat, őrlőhengereket, kérengöntetű hengerekkel és malomberendezési czikkeket.**
Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. **Alapcsöveket, zárkészülékeket, cső és kapuzsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállitó kocsikat.**
Álló vagy fekvő **gáz- és petroleum motorokat**, egy vagy két hengerrel és mindennemü **zuzógépeket.**
Mechwart-féle **forgó gőz- és petroleumekéket. Világitáshoz** vagy **gépek hajtásához** szükséges **villamosságot** bármely távolságra elvezető **dynamogépeket.** 7501
920
Városi irodánk: Kossuth Lajos-utcza 18. szám.

Kitüntetve az 1897-iki párisi iparkiállitáson.

FÖLDESY L.
puskamüves
BUDAPEST, Muzeum-körut 3. sz.
Kétcsövü Lefaucheux vadászfegyver **15 frt**, kétcsövü Lancaster hosszu kulcscsal **18 frt 50 kr**, kétcsövü Lancaster kakas közötti kulcscsal **23 frt 50 kr**, kétcsövü Lancaster kakas közötti kulcscsal, pa kószeg damaszt csővel **34 frt**, kétcsövü Lancaster Pieper-féle **34 frt**, kétcsövü Lancaster Pieper-féle finom pa kószeg damaszt csővel **48 frt**, Greener rendszerü kétcsövü Lancaster finom damaszt csővel **55 frt**. — **Régi fegyverek ujakkal kicseréltetnek. — Az összes vadászczikkek, fegyverek és revolverekről szóló illusztrált árjegyzékeket ingyen és bérmentve küldöm.** 7772
Javitások olcsón elfogadtatnak.
Használt fegyverek mindig raktáron.

Szépség és egészség.
Kipróbált gyógyszerek.
Korunk főnyavalyája az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor** 1 üveg 1 frt 20 kr, 5 üveg franko küldve 6 frt. Sherryvel van készitve és minden hasonnevü készitmények között a legtöbb chinaaljat és vasat tartalmazza.
Kinek van szeplője? vagy bármi folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világhirü **Serail arczkenőcshöz,** mely nemcsak eltávolit mindenféle bőrtisztátlanságot, hanem az arczbőrt vakitó fehérré, tisztává és üdévé teszi. 1 tégely ára 70 kr. Arczpor hozzá 3 szinben 70 kr. Postán franko küldve 1 frt 5 kr. Szappan hozzá 1 drb. 30 kr.
Ezrek mennek Carlsbadba hogy rossz gyomrukat kireparálják és ujra jól emésszenek pedig ezt a czélt otthon kényelemben, kevés költséggel elérik **PEPSIN-BOR** használata által, mely az ételt megemészteni segiti és a gyomrot rövid idön tökéletesen helyreállitja *Cascara Sagrada-bor* kitünő enyhe hatású hashajtó és vértisztitó szer. *Nem keserü!* Minden ilynemü készitmény közt a legjobb. Az ezredéves országos kiállitáson jó hatásáért kitüntetve. 1 üveg ára 1 frt 20 kr, 5 üveget franko küldve 6 forint.
Kitünő kozmetikum.
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
Kapható Budapesten: 7489
Török József gyógysz. urnál és minden magyarorsz. gyógyszertárban.

A Magyar Asphalt részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30.
elvállalja jótállás mellett **legolcsóbban**
asphalt-burkolatok
fektetését és 7634
nedves lakások,
pinczék, stb., gyökeres szárazzátételét.
Telefon.

Arbenz-féle svájczi beretvák kicserelhető pengékkel, fölülmulhatatlan jóságuk-, finomságuk és megbizhatóságuknál fogva világhirüek. **Teljes jótállás** mellett kapható a gyárosnál és egész Ausztria-Magyarország jobb üzleteiben. — Tessék a védjegyre figyelni. **A. ARBENZ,** Jougne (Lausanne). 7752

Anyák!

Mielőtt gyermekkocsit vennének, tekintsék meg, vagy hozassák maguknak ingyen és bérmentve egy képes árjegyzéket az én higienikus, fekvésre és ülésre átváltoztatható kocsijaimról, a meyeknek belső felszerelése levehető és mosható. 7594
BAUMANN L.
szabadalom-tulajdonos
Bécs, VI/2. Millergasse 6.
Értéktelen utánzatok vásárlásától óvakodni kell. Csak akkor valódi, ha az itt látható védjegy a kocsifenékbe be van égetve.

Billige Briefmarken. Preisliste gratis sendet **August Marbes, Bremen.** 7529

6 arany, 18 ezüst érem. 30 tiszteleti és elösmerő okmány.
Kwizda Fluidja

A kigyó védjegygyel.
Régi jóhirü diaetikus cosmetikus szer (bedörzsölésre) az emberi test izmainak és inainak erősitésére.
1/1 palaczk ára 1 frt.
Turista-fluid.
Eredményesen használva turisták, kerékpárosok és lovaglók által nagyobb túrák utáni erősitésre és erőgyüjtésre.
1/2 palaczk ára 60 kr.
Csakis a fenti védjegyes a valódi. — Kapható minden gyógyszertárban. — Főraktár:
Kreisapotheke, Korneuburg (Bécs mellett).
A név, ra; egy és csomagolás törvényesen védett. 7639

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV. ker., Egyetem-utcza 4. sz.

PALAIS ROYAL
a fő- és székváros legnagyobb áruháza
ORLAI SÁNDOR perzsa csász., spanyol kir. udvari szállitó 7777
Budapest, Koronaherczeg-utcza 8. sz.
a következő czikkeket gyári árban ajánlja:
Nászajándékok, chinai ezüst-áruk, finom bronze-áruk, disz-órák, gyémántutánzat ékszerek valódi fogl., valódi párisi legyezők, bőrdiszmüáruk, ezüstbotok, bőrövek (gürtl), szalag, bársony, arany és fémövek.

43660. számhoz.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A kisköszeg-vörösmarti Dunaszakaszon Kis-Kőszeg község alatt a blázoviczai átmetszésnél 1898. és 1899. években teljesitendő munkálatoknak, ugymint 103 832 m³ földanyag szárazbani kiemelésének, továbbá 261.300 m³ kotrás eszközlésének vállalati uton való biztositása czéljából f. évi julius hó 25-én déli 12 órakor a földmivelésügyi m. kir. ministerium tanácstermében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szabályszerüen kiállitandó ajánlatok, melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárnál vagy a zombori m. kir. adóhivatalnál történt letételéről szóló elismervény is csatolandó, a jelzett napon délelőtt 1/2 12 óráig Oherolli Károly kir. tanácsos segédhivatali főigazgatónál nyujtandók be.

A vállalatot szabályozó szerződési minta, általános és részletes feltételek, tervek és egyéb tájékoztató adatok a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. 7778

Kelt Budapest, 1898. évi julius hó 1-én.

Földmivelésügyi m. kir. minister.

SIÓFOK-FÜRDŐ
a Balaton mentén.
A «Siófok» Balaton fürdő részvénytársaság
szállodáinak szobái a társaság siófoki irodájában előjegyezhetők.
Három modern berendezésü szálloda.
A «Központi» szállodában szobák 120—150 forint idényáron kaphatók.
Siófok fürdő rendkivül jó fekvése, a fürdő finom fövénytalaja és idegedző hullámverése, a gyönyörü park és parti sétány, valamint azon kényelem, mely a mai kor igényeinek megfelelően a társasági fürdőtelepen fellelhető.
„SIÓFOK“ FÜRDŐTELEPET
Magyarország leglátogatottabb fürdőhelyei sorába emelték.
Uri ellátás.— Csolnakazás, lovagló és kerékpár-pálya, lawn tennis, hangversenyek, tánczestélyek, katona- és czigányzene, bel- és külföldi mindennemü hirlapok stb., stb. — Felvilágositásokkal készséggel szolgál a
7724 **„Siófok“ Balaton fürdő részvénytársaság igazgatósága.**

Legjobb és leghirnevesebb pipere hölgypor: a
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Elhizottság,
csuz, köszvény, gyomorbaj, ideg-, bőr- és nőibetegségek biztosan és gyorsan gyógyíthatók villamos fényfürdő, vízkúra, naptfürdő és svéd gyógygimnasztika segítségével Dr. PALÓCZ IGNÁCZ gyógyintézetében (rendelő-intézet) Budapest, IX., Vámház-körut 7. Rendelés: délelőtt 10—12, délután 3—5 óráig. 7770

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fentartására legkittinőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zaírmentes készítmény a 7502
Margit Crême.
Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, böratkát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat és hímlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájos arczszint kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgypor 60 kr, 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpasta) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszertára, Aradon Deák Ferencz-utcza 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszertára, Budapesten Király-utcza 12.

„A világ legjobb sámfája"
FÖLDVÁRY IMRE
férfi divat és fehérnemű raktárában.

Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza II. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7719
párja frt 1.50
Férfi ingek, Jäger-áruk, vadász és sport-czikkek dús választékban kaphatók.
Kesztyük és Nyakkendők.

Államilag kedvezményezett gőzerőre berendezett első magyar
Torony-óra-gyár 7615
Mayer Károly L. utóda Müller János Budapest VII., Kazinczy-utcza 3. sz. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve

7712 KESSLER-féle
MAGDA-HAJKENŐCS

dermatologiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételénél fogva az elismert legjobb szer
korpa ellen, ugyszintén hajkihullás ellen.
Magda-hajkenőcs több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövést előmozditja és mint kitünő ővszer a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknél is használásra legjobban ajánlható, 1 tégely ára 2 korona. 7587
Főszétküldési raktár: KESSLER REZSŐ-nél gyógyszerész Gyertyámos, (Torontál vármegye).
Raktárak a következő gyógyszertárakban: Budapesten: Török József, Király-utcza 12., Dr. Budai Emil, Városház-tér 7., Raditz Róbert, József-körut 64. Pozsony: Csollner Vincze, Lőrinczkapu-út. Miskolcz: Baurch Gyula. Székes-Fehérvár: Say Kudolf. Szeged: Baresay Károly. Debreczen: Mihálovits Jenő. Arad: Földes Kelemen. Temesvár: Theodor Albert, Versecz: Küchler Béla. Karánsebes: Müller F. Jakab. Nagy-Szeben: Molnár örökösei. Brassó: Jekelius Nándor, Kelemen Ferencz. Szász-Régen: Wermescher Emil.

A háboru
Spanyolország és Amerika közt lehetetlenné tette a porczellánáruk tengeren tulra való kivitelét. A porczellánárak egyesült gyárai ezért engem birtak meg azzal, hogy a háboru folytán ki nem vihető és igy raktáron maradt nagy porczelánkészleteket árusitsam el a munkadijak némi megtérítése ellenében. En tehát a következő tárgyakat bárkinek szállitom

6 frt 70 kr.-nyi csekély összegért:
6 db mély tányér
6 » pec-enye-tányér
6 » csemege tányér
1 » leveses-tál
1 » süllhez való tál
1 » tésztához »
1 » saláthoz »
1 » főzelékhez »
1 » mártáshoz »
1 » alsó tálcza »
1 » sótartó,
A legfinomabb diszitett porczellánból.
Ez a 26 tárgy azelőtt 30 frtba került és most 6 frt 70 krnyi csekély összegért kapható. 12 személyre való (tehát minden kétszeresen, teljes öt drb) ára csakis 12 frt 50 kr. Továbbá
6 személyre való kávés-készlet 3 frt 20 kr.
6 „ „ teás „ 3 „ 50 „
Minden készletnek elegáns formája van, gyönyörü festés van rajtuk (a fe-tés nem kopik le rólok, ezért jótállunk); e miatt különösen ajánlhatók.
Nyilatkozat: Annak bebizonyitására, hogy ez a hir letés
nem csalás,
kötelezem magam bárkinek, kinek az áru nem tetszik, az összeget visszaadni. El ne mulaszsza senki ezt a kedvező alkalmat, hogy e gyönyörü készletet megszerezze.
Gyönyörü lakodalmi és alkalmi ajándék
és minden jobb háztartásba beleillik. — Csakis
HIRSCHBERG A.
föügynöknél, törv. bejegyzett kiviteli czégnél kapható
Wien, II/3, Rembrandtstrasse 19/1.
Vidékre utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése esetén küldöm meg. Az evőkészletek csak vasuton, a kávés- és teakészletek postán is szállithatók. Az evőkészlethez szükséges ládáért 70 krt, a kávés- és teskészlethez szükségesért 40 krt számitok fel. 7740
Auer, Dél-Tirol.
A megrendelt porczellán-készlettel nagyon meg vagyok elégedve.
Piorosi Róbert, nagybirtokos.
Grácz, 1898.
A küldeménynyel igen meg vagyok elégedve, ismeröseim körében fogom ajánlani.
Marx Antal, cs. k. rendőrtiszt.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (saját házában),
Az arany éremmel kitüntetve.
Főherczegi és herczegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya, és gyári társulatok, épitési vállalatok, épitömesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállitója. E homlokzat-festékek, melyek mészben feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilónkint 16 krtól felfelé szállittatnak, és a mi a festék szürtisztaságát illeti, azonos az olajfestékkel. — Mintakártya, ugyszintén használati utasitás kivánatra ingyen és bérmentve küldetik. 7645

Üdvös tanács.
Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavaránál Egger biztos hatásu
MELLPASZTILLÁI
veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoboz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásunak bizonyultak 7230
Egger Szóda-Pasztillái.
(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszertárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon:
„Nádor"-gyógyszertár Budapest, Váczi-körut 17. sz.

KIRÁLYNŐ-ARCZCRÊME,
legjobbnak ismert arczszépitő a világon.

Ezen arczcrême a legrövidebb idő alatt eltávolit az arczról minden bőrtisztátlanságot, u. m. szeplő, pörsenés, mitesser stb. s azt hófehérre és üdévé teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy tégely 70 kr., királynő-krems szappan 1 darab 50 kr. — Királynő-hölgypor fehér, rózsa és crême szinben 1 doboz 70 krajczár. Szétküldési főraktár:
Temesváry József
Angyal-gyógyszertára
Zombor, Jókai-tér 2.
Budapesten Török József gyógyszertárában, Király-utcza 12. sz.

Csak 4½ forintért
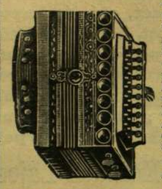
szállitom az én világhirü huszó harmonikámat a BOHEMIAT hosszu billentyükkel és valódi gyöngyházrátéttel. Két kettős huzóval és 11 hajtásu erős fujtatóval, eltörhetetlen érczszegletvédővel. Minden hangnak megvan a maga saját billentyüje, ennélfogva a harmonikának nagyszerü az orgonához hasonló hangzása. Nagyság
40 hangú 2 Reg. 15½×33 cm. 4·50 frt
60 » 3 » 17 × 34 » 5·50 »
80 » 4 » 17½×34½ » 6·50 »
Onoktatási iskola ingyen. Csomagolás és portó 60 kr., képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 7305
EUG. SCHUSTER harmonikakészitő és hangszer-kereskedés
Graslitz. 7305 Szétküldés utánvéttel.
Kicserélés megengedve. — Ismételadók magas jutalékot kapnak

«Megváltó» gyógyszertára Puj, Erdély Hunyadmegye.
Ha szereti gyermekét,
használja a kitünőnek elismert
Kárpáti
egészségi gyermek-tápkávét.
Kapható a legtöbb gyógyszertárban s minden nagyobb kereskedésben.
1 doboz ára 18 krajczár.
Budapesti főraktár: 7553
EGGER-féle gyógyszertára «Nádorhoz».

WOTTITZ MANFRED

REPRODUKÁLÓ-MÜINTÉZET
PHOTO-CZINKOGRAFIA
DIRECT ANGOL-RENDSZER SZERINTI-ELJÁRÁS
BECS, VIII. Bez. Josefstädterstrasse 48
VII. BUDAPEST 47. AKÁCZFA-UTCZA 47.
CLICHÉK: AUTOTYPIA PHOTOTYPIA CHEMIGRAFIA
7698

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER 7505
legtisztább ásványvize
SAVANYU-KÚT

PARFÜMERIE LOHSE
Edelveilchen
a legpompásabb ibolyaillat, hasonló a frissen leszakasztott ibolyához: illatszer — szappan — arczpor — pipere-viz 7498 brillantine — illatpárnák.
Gustav Lohse, BERLIN W. 45/46 Jägerstrasse 45/46
kir. udvari szállító.
Kapható valamennyi illatszerészet-, diszmüáru, gyógyfüszerészet- és gyógyszertárban, valamint minden fodrászüzletben Ausztria-Magyarországon.

Érdekes tudnivaló
Hölgyek részére,
hogy
a Sihulszky arczkenőcs és mosdóvize
az arczbőr kóros elváltozásánál, különösen szeplő, májfolt, pörsének ellen a leghatásosabb szer. Az eredeti vény a gyógyszertár egyedüli tulajdona. 7520
Ára 70 kr.
Sihulszky balzsámos növény-szappan
eltávolitja a bőrre lerakodó kórokozó anyagokat, melyek betegség folytán vagy a levegő porával a bőr légző mirigyeit a rendszeres működésben gátolják.
Ára 30 kr. — Kapható:
Szeloczky Géza gyógyszerésznél Kassán.

A Franklin-Társulat nyomdája, (Budapesten IV., Egyetem-utcza 4.)

29. SZÁM. 1898. BUDAPEST, JULIUS 17. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre 12 frt / félévre — 6 . | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt / félévre — 4 . | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.— / félévre — 2.50 | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

KOSSUTH LAJOS ARCZKÉPE PESTMEGYE GYÜLÉSTERMÉBEN.

Emlékezetes közgyűlést tartott Pestmegye folyó hó 11-ik napján, midőn Kossuth Lajosnak a megye diszterme részére készült arczképét leleplezték. Annak a napnak az ötvenedik évfordulóján történt ez, midőn Kossuth 1848-ban mint pénzügyminiszter kétszázezer honvédet és negyven millió forintot kért az országgyüléstől az ország megvédésére, s az országgyülés egyhangulag lelkesedéssel felkiáltott: «megadjuk!»

E történeti nevezetességü nap és jelenet emléke elevenült föl a pesti megyeház nagytermében a mult heti közgyülésen, melyen a megyebizottsági tagok csaknem teljes számmal voltak jelen.

Beniczky Lajos alispán a közgyülést megnyitó beszédében főleg a leleplezendő kép történetével s a leleplezés napja megállapitásának előzményeivel foglalkozott, mig Fazekas Ágost főjegyző a kép tárgyáról, Kossuth Lajosról, tüzetes és szépen kidolgozott emlékbeszédet tartott, melyben többek közt ezeket mondá:

«Kossuth leborult a nemzet nagysága előtt, mi borúljunk le az övé előtt, mert első sorban az övé az érdem, hogy a törvény előtti egyenlőség, az egyéni szabadság minden magyar ember közkincsévé vált. És ha 48 után nem értük el mindjárt minden irányban várva-várt sikereinket, de mint emberek szabadok maradtunk; ezen szabadságunkat Kossuth Lajos és kora oly sánczokkal látta el, miket lerombolni semmi emberi erő nem képes többé, s érje bár nemzetünket — a mitől Isten óvjon! — bármilyen megaláztatás, ömöljön vérünk is, folyjanak könyeink patakokban, az emberi jogokat e hazában büntetlenül nem sértheti többé senki. Ez magyarázza meg azon ösztönszerü ragaszkodást, melylyel Kossuth Lajoshoz a nép milliói viseltetnek.

«Kossuth Lajost ábrázolja e kép, kiről Deák Ferencz a közös ügyek feletti tárgyalások alkalmával az 1848-iki nagy nemzeti átalakulásról szólva, igy nyilatkozott: «Ha akkor az országgyülés, ragaszkodva ősi arisztokratikus intézményeinkhez, szabaddá nem teszi a népet és a földet, ha nem osztozik a néppel jogokban és terhekben, ha szélesebb alapra nem fekteti az alkotmányt: a reánk következett nehéz évek sulyát el nem birtuk volna, s összeroskadtunk volna a szenvedések alatt a nélkül, hogy a müvelt világ szánalma és részvéte kisérné végsülyedésünket. Ezen átalakulást össze fogja kötni a történelem azon férfiúnak nevével, ki azt 48-ban megindította és ernyedetlen erélyel keresztülvitte. Daczára a bekövetkezett eseményeknek, müvének ez a része fenmaradt s fenn fog maradni, mig nemzetünk él és országunk áll, s ahhoz a nemzet emléke és hálája lesz mindig csatolva».

KOSSUTH LAJOS ARCZKÉPE PESTMEGYE GYÜLÉSTERMÉBEN. — Roskovics Ignácz festménye.